

**BERENDSEN**

PART OF  *elis*

Berendsen Textil Service

# Cirklarna ska slutas

Hållbarhetsrapport 2018



# Innehåll



10

## Vårt hållbarhetsarbete

Att våga och vilja påverka ligger inbäddat i Berendsens DNA och är en naturlig del av vår affärsverksamhet.



36

## Inkluderande engagemang

Vi vill stärka och utveckla kompetensen i en säker omgivning.



44

## Minskat resursutnyttjande

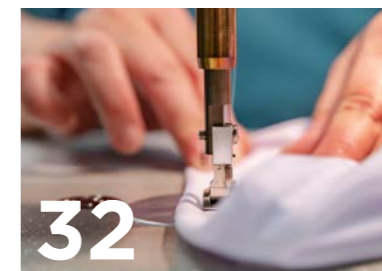
Vi vill tvätta rent med så lite energi, vatten och kemikalier som möjligt. Därför arbetar vi ständigt med att balansera förhållandet mellan dessa tre.



## Agenda 2030

## Textilierna spelar huvudrollen

Val och hantering av textilier är bland det viktigaste vi kan se över för att minimera vår påverkan.



32



41

## Nytt år och nya tag

Nyrekryteringarna som gjorts har inneburit att vi inlett en förnyelse av arbetsmiljöarbetet.

# Innehålls- förteckning

<b>Cirklarna ska slutas</b>	7	<b>Innovationslust driver allt vi gör</b>	42
<b>En ren kärna</b>	8	Även moppar kan vara smarta	43
<b>Våra affärslösningar</b>	10	<b>Minskat resursutnyttjande</b>	45
<b>Vårt hållbarhetsarbete är inte ett projekt</b>	12	<b>Snåla mål</b>	46
<b>2018 i backspegeln</b>	16	Minskad förbrukning med fler slutna cirklar	47
<b>Insikter om vår omvärld</b>	18	<b>Värnar om vårt vatten</b>	48
Intressenter	19	Stödinsats vid sommarens skogsbränder	51
<b>Väsentlighetsanalys</b>	20	<b>Rätt val av kemikalier</b>	52
<b>Med cirkulär affär som nav</b>	22	<b>Avfall</b>	54
<b>En kompass till framtiden</b>	24	Kretslopp förlänger livet	55
<b>Textilierna spelar huvudrollen</b>	30	<b>Textilåtervinning - en av branschens stora utmaningar</b>	56
Vad innebär märkningen?	31	Några definitioner	57
Ett vidare och viktigt ansvar	32	<b>Transporter</b>	58
Utveckling av arbetskläder i Göteborg	34	På väg på bästa sätt	58
<b>Våra värderingar</b>	35	<b>Om hållbarhetsrapporten</b>	61
<b>Inkluderande engagemang</b>	36	GRI Index	62
<b>En trygg och modern arbetsmiljö</b>	38	<b>Fördjupande fakta om vårt hållbarhetsarbete</b>	65



# Cirklarna ska slutas

**Vi har egentligen 75 miljoner kollegor. Så många arbetar globalt inom textil- och klädindustrin, varav de flesta är kvinnor.**

## INDIREKT SYSSELSÄTTER VI MILJARDER FLER. På olika sätt bäddar vi in och klär världen.

Med det följer ett stort samhällsansvar. Vi måste inte minst hantera de miljömässiga konsekvenserna. Textilindustrin förväntas stå för en fjärdedel av de globala koldioxidutsläppen år 2050, jämfört med två procent 2015.

En ökande textilkonsumtion är en av vår tids stora hållbarhetsutmaningar. Dessa går att möta med innovativa lösningar och ett förändrat synsätt. Ett cirkulärt sådant.

Med ett tydligare kretsloppstänkande kan vi driva utvecklingen mot klimatneutralitet. Genom att exempelvis öka livslängden för textilier minskar både kostnaderna och textiliernas totala miljöpåverkan.

Berendsens affärsmodell bygger i grunden på cirkulära processer. Vi hyr ut, tvättar och distribuerar olika typer av textilier till företag och organisationer.

Genom att själva äga textilierna kan vi säkerställa en maximal användning av varje plagg, lakan eller matta. Detta leder till en smartare resursanvändning och ett minskat klimatavtryck.

För oss är det uppenbart att cirkulära textilflöden blir en alltmer affärskritisk faktor som måste föras högre upp på dagordningen hos fler aktörer. Här har vi ett ansvar och en möjlighet. En annan viktig del i vårt hållbarhetsarbete handlar om att generera lokala jobb och välkomna mångfald.

Vårt hållbarhetsarbete pågår varje dag i våra 24 anläggningar runt om i Sverige - från Luleå i norr till Limhamn i söder. I denna rapport kan du läsa mer om vårt dagliga arbete mot en mer hållbar industri och värld.



Johanna Persson, vd Berendsen Sverige

**”Vårt hållbarhetsarbete pågår varje dag i våra 24 anläggningar runt om i Sverige - från Luleå i norr till Limhamn i söder.”**

# En ren kärna

Att våra kunder har tillgång till rena textilier – på rätt plats vid rätt tid – är vår dagliga uppgift.

En sluten kedja där vi erbjuder textilier, som vi hämtar upp efter användning, och sedan tvättar, kvalitetssäkrar och återlevererar i samband med att vi hämtar upp nästa omgång använda textilier. Och så börjar det om igen.

Vi erbjuder allt från arbetskläder till kockkläder, dukar, entrémattor, moppar, torkdukar, bädd- och badlinne samt hygienutrustning till toaletter. Våra kunder är såväl den lilla pizzerian på hörnet som stora kommunala vårdinrättningar och industrier.

## Hållbarhetsfrågor är globala – vi också

Berendsen är Sveriges – och Europas – ledande leverantör av hållbara textil- och hygienlösningar.

Med resurseffektiva tvätterier och hyrkoncept för arbetskläder, sänglinne, handdukar, mattor, hygienutrustning och golvvård hanteras varje dygn över 300 ton textilier på våra tvätterier mellan Malmö och Luleå. Utöver dessa tvätterier finns ett antal servicecentra, depåer och ett centrallager.

De centrala funktionerna som HR, ekonomi, inköp, IT och QEHS (kvalitet, miljö, hälsa och säkerhet) styrs från huvudkontoret i Malmö. På varje anläggning finns en QEHS-utvecklare,

vars uppgift är att övervaka arbetet inom miljö, kvalitet och arbetsmiljö.

## Policies sätter ramen

Hela verksamheten är certifierad enligt ISO 9001, ISO 14001 och OHSAS 18001. Styrningen sker genom verksamhetssystemet, och genom företagets policies, inklusive en verksamhetspolicy omfattande miljö, kvalitet och arbetsmiljö, samt ytterligare policies för bland annat inköp, CSR, arbetsförhållanden, jämställdhet och mångfald. Styrelsen har det övergripande ansvaret för förvaltningen av Berendsen, vilket även innefattar frågor relaterade till hållbart företagande. VD ansvarar för att verkställa styrelsens beslut och strategier, företagets policies, och är ansvarig för upprättandet av hållbarhetsrapporten.

Berendsen är medlem i IKEM, ETSA, Svenskt Näringsliv och Sveriges Tvätteriförbund och genomgår Tvätteriförbundets regelbundna auktorisationskontroller.

Berendsen Textil Service AB ingår sedan september 2017 i Elis SA. Elis är en internationellt ledande koncern inom lösningar för textilier, hygienutrustning och tjänsteservice med verksamhet i 28 länder i Europa och Latinamerika.

## ELIS-KONCERNEN

# 3 MDR EUR

OMSÄTTNING 2018

# PARIS

HUVUDKONTOR

# 440

ENHETER

# 47 000

ANSTÄLLDA

Under 2018 har Berendsen rekryterat en hållbarhetschef, en ny position som utöver att driva och utveckla hållbarhetsarbetet i Sverige, dessutom ska samordna hållbarhetsarbetet i Elis nordiska affärskluster.

Genom att vara en del av Elis, kan vi med vår cirkulära affärsverksamhet nu bidra ännu bredare på en global nivå för att möta de

## BERENDSEN SVERIGE

# 2,2 MDR SEK

OMSÄTTNING 2018

# MALMÖ

HUVUDKONTOR

# 24

ENHETER

# 1 350

ANSTÄLLDA

# 530 MSEK

RESULTAT EFTER FINANSIELLA POSTER

# 76 300

VOLYM TVÄTTAT GODS, TON

hållbarhetsutmaningar som vi och våra kunder står inför. Värderingarna som alltid har utgjort Elis ryggrad – respekt för andra, vara en förebild, integritet och ansvar – ger en referensram, som vägleder våra handlingar och inspirerar våra val.

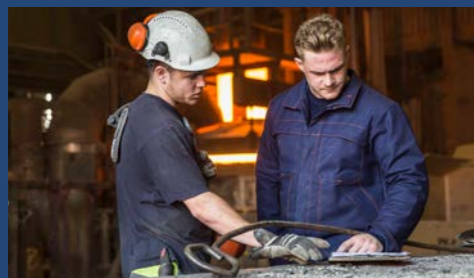


# Våra affärs- lösningar

Vår verksamhet tillgodoser våra kunders krav inom sju områden: arbetskläder, vård och omsorg, hotell och restaurang, toalett och hygien, mattor och moppar, renrum samt torktrasor.

Vi vill bidra till ökad komfort, hälsa och säkerhet – både hos våra kunder och kundernas kunder. Det handlar exempelvis om att främja hygien och livsmedelssäkerhet för kocken och att se till att flamskyddsklä-

der skyddar svetsaren. Våra textilier bidrar samtidigt till en god natts sömn på hotell, och såväl patienter som personal skyddas av våra hygienlösningar.



## ARBETSKLÄDER

Anställda inom alla typer av industrier skyddas av sina arbetskläder. Rena och bekväma kläder är en del av en god arbetsmiljö. Våra kläder är funktionella, och säkrar även de produkter som tillverkas.



## VÅRD OCH OMSORG

Inom vård och omsorg är god hygien grundläggande. Rena textilier varje dag skapar trygghet för såväl personal som patienter. Vi erbjuder också smarta lösningar som ger en full kontroll över vårdkläder.



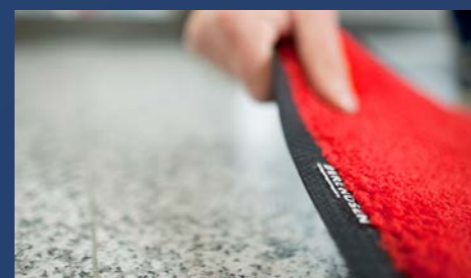
## HOTELL OCH RESTAURANG

Vi levererar allt från sänglinne och bädd- och badtextilier till bordslinne, serveringskläder och kockkläder. Denna textilservice ger såväl gäster som medarbetare en kvalitetsupplevelse.



## TOALETT OCH HYGIEN

En ren toalett i offentliga miljöer är viktig både för hygien och helhetsintrycket. Vi har de produkter och den utrustning som krävs, och en service som upprätthåller rätt standard.



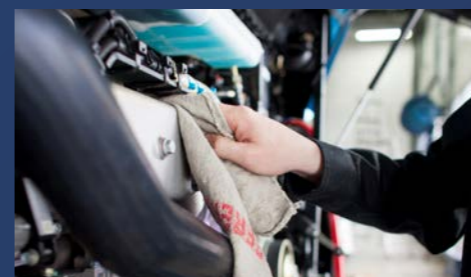
## MATTOR OCH MOPPAR

Vi håller golven rena och säkra. Våra entrémattor både välkomnar besökaren och samlar upp smuts och vätska. Moppar gör dina golv rena helt utan kemikalier – vår innovativa SmartMop-lösning gör rent med bara vatten.



## RENROM

Verksamheter som driver renrum är beroende av rätt hygienivå. Vi levererar och utbildar om textilier och städmaterial som minimerar risken för kontaminering.



## TORKTRASOR

I den moderna industrin ökar kraven på att maskiner och produkter hålls rena. Vår servicelösning ser till att rena torktrasor är på plats, vilket minskar mängden engångsmaterial och avfall.

# Vårt hållbarhetsarbete är inte ett projekt

Vi vill göra skillnad. För våra kunder och medarbetare men också för samhället i stort. Att våga och vilja påverka ligger inbäddat i Berendsens DNA och är en naturlig del av vår affärsverksamhet.



**TRE PERSONER SOM ÄR DJUPT INVOLVERADE I BERENDSENS SVERIGES HÅLLBARHETSARBETE** är VD Johanna Persson, hållbarhetschef Lina K Wiles och marknadschef Linda Nilsson. Tillsammans har de nyckelroller i att driva utvecklingen och säkerställa att strategin, insatserna och kommunikationen går hand i hand.

**FN:s globala mål för hållbar utveckling - Agenda 2030 - har fortsatt att vara i fokus under 2018. Hur ser ni på utvecklingen där allt fler ställer krav på konkreta bevis, och att inte bara prata om det?**

**Johanna:**

Det är jättebra, tycker vi. Det bidrar till en mer transparent konkurrenssituation och ställer krav på hela branschen att röra sig framåt.

**Lina:**

Det hänger så klart ihop med trenden om större öppenhet. Företag och organisationer förväntas prata om de utmaningar som återstår, och inte bara berätta solskenshistorier. Det handlar om att våga vara öppen med att vi har stora utmaningar som bransch, men också som enskilt företag.

**Johanna:**

Vi märker att vissa delar av marknaden fortfarande inte värderar hållbarhet på samma sätt som pris. Men vi är övertygade om att det kommer att ändras i takt med att kraven på synliga hållbarhetsresultat ökar. Där har vi en fördel, eftersom hållbarhet redan är en så integrerad del av vår affärsverksamhet.

**På vilket sätt är det en fördel för Berendsen att vara en del av Elis när det gäller hållbarhet?**

**Johanna:**

Storlek i kombination med lönsamhet är positivt när det gäller att driva utvecklingen. Så är det. Att vara del av en större verksamhet gör att vi får andra möjligheter.

**Linda:**

Ja, med de volymer vi har kan en liten justering ofta leda till en stor total påverkan.

**Lina:**

Hållbarhetsfrågorna är verkligen till sin natur globala. Så det är viktigt att ha det perspektivet i det vi gör. Även om det till slut krävs lokala lösningar i många fall. Där har vi en stor fördel. Elis kan jobba både brett på internationell nivå och på respektive marknad.

**Johanna:**

Vi har också många kunder som verkar på en global marknad och som vill ha samma lösningar och service oavsett om man är i Spanien, Frankrike eller Sverige. De vill ha en leverantör som har samma engagemang och möjlighet till åtagande, oavsett marknad.

**Linda:**

Vår storlek gör även att vi kan sätta större press på våra leverantörer. Att de uppfyller våra krav för att vara en del av vår värdekedja.

**Hur påverkar det Berendsens hållbarhetsarbete att ni under 2018 rekryterade en hållbarhetschef?**

**Johanna:**

När jag började 2017 såg jag snabbt allt bra vi gör på hållbarhetsområdet, men också min begränsning i att driva det arbetet på

**På bilden:**

Johanna Persson, Linda Nilsson, Lina K Wiles





## ”Vi kan inte stå kvar och vara nöjda, vi måste fortsätta springa och våga ta större plats.”

Lina K Wiles, hållbarhetschef

den nivå som behövdes. Jag insåg att vi behövde en person som helt kunde ägna sin tid åt dessa frågor. Med förståelse för både de kommersiella aspekterna och en djup expertkunskap. Som kan driva vår riktning framåt, såväl mot kunder som internt till alla medarbetare.

### Lina:

Vi gör sedan länge otroligt många bra saker inom hållbarhet, men som inte alltid har fått full utväxling affärsmässigt. Alla de initiativen vill jag nu ta till vara på och knyta samman. Vi kan inte stå kvar och vara nöjda, vi måste fortsätta springa och våga ta större plats.

### Linda:

Linus bakgrund och kunskapsbas öppnar också många dörrar för oss. Vi får tillgång till ett bredare nätverk och hittar tillfällen där vi kan påverka och berätta vad vi gör för rätt människor och organisationer, samtidigt som vi själva vinner nya insikter.

### Men hur gör man då för att nå ut i bruset?

### Linda:

Att jobba aktivt med hållbarhet är som sagt en del av vår affärsverksamhet. Vi har gjort det i närmare 70 år. För oss gäller det att hela tiden höja ribban. Att tala om det vi gör och bjuda på vår kunskap och vårt engagemang till en bredare målgrupp.

### Johanna:

Tidigare har vi inte lagt lika mycket resurser på att nå ut. Men vi märker nu när vi blir

mer aktiva att många är intresserade av vår kunskap och våra erfarenheter. I ett större perspektiv – inte bara inom vår egen bransch. Samtidigt hämtar vi inspiration från andra om hur vi kan bli ännu bättre.

### Linda:

Vi visar väldigt konkret vad vi gör. Det är lätt att man lyfter frågor om hållbarhet till att rädda planeten men vi vill visa för våra kunder hur vi – tillsammans – faktiskt kan göra skillnad. Samtidigt som vi höjer medvetenheten internt för hur vi alla inom Berendsen bidrar.

### Vilka hållbarhetsutmaningar ser ni framför er som ni inte hunnit med ännu?

### Johanna:

Det gäller de utmaningar som berör textilbranschen i stort. Vi vill nå ut bredare med de 70 års erfarenhet vi har. Även utanför våra vanliga kundrelationer. Våra kunskaper och erfarenheter av att jobba med cirkulära flöden gör att vi kan ta en naturlig plats i många sammanhang.

### Lina:

Ja, och för att kunna vara den partnern framöver handlar det även om textiliernas påverkan i ett större sammanhang och om återvinning i slutfasen. Där behöver vi i allra högsta grad ta ett tydligare ägandeskap. Vi är duktiga på vår egen verksamhet och har en väl fungerande systematik. Nu behöver vi även blicka vidare.



# 2018 i backspegeln



## Mångfaldsfinalist i Malmö Näringslivsgala 2019

I november 2018 blev vi nominerade till Malmö stads näringslivspris inom kategorin mångfald. Ett kvitto på att vårt arbete med mångfald ger utdelning och uppmärksammas. Motiveringen löd: "Ett företag som strävar efter att sammansättningen av medarbetare och chefer avspeglar kunderna och samhället och som lyfter fram mångfalden som en nyckelfaktor till framgång, tillväxt och lönsamhet. Berendsen välkomnar personer som inte har goda kunskaper i det svenska språket och ser till att ha fler kvinnliga ledare."



## Bäddtextilier mot konsumentmarknaden

Vår cirkulära affärsmodell går även att applicera mot privatkonsumenter.

I ett försöksprojekt tillsammans med bland andra HSB Malmö gick Berendsen ut med ett erbjudande där boende i ett av Malmös mest kända landmärken, Turning Torso, kunde ta del av bäddtextilier i ett hyreskoncept. Erbjudandet blev väl mottaget. Vi ser nu över vilka möjligheter som finns för att vidareutveckla konceptet.



## Hållbarhetschef utsedd

För att sätta ännu större fokus på hållbarhetsarbetet tillträdde Lina K Wiles i december 2018 som hållbarhetschef. Med en lång bakgrund som specialist, strateg och konsult inom miljö- och hållbarhetsområdet driver Lina nu Berendsens hållbarhetsarbete i alla led. Ambitionen är att Lina tillsammans med övriga medarbetare ska göra oss till en ännu mer drivande aktör inom alla områden som rör hållbarhet.



## Moderna reningsverk

Berendsen miljösatade under våren 2018 på ett nytt kemiskt lamellreningsverk för tvättanläggningen i Helsingborg. De kemiska reningsverken reducerar förekomsten av metaller, som yrkeskläder ofta utsätts för, med upp till 96 procent. I samband med nybyggnationen byggdes även tvättanläggningen ut och anpassades för att bli ännu mer miljösamt.

**"Berendsen är och ska fortsätta vara bäst i klassen vad gäller hållbarhet. Det handlar inte bara om att leverera en hållbar produkt utan också om att öka tydligheten mot marknaden."**

Lina K Wiles, hållbarhetschef



## Cirkulärt mode

Bara i Sverige slängs 80 000 ton textilier varje år. I ett projekt tillsammans med modeföretaget Cheap Monday och Re:textile, ett forskningsprojekt som drivs av Textilhögskolan i Borås, var Berendsen under 2017 och 2018 med och bidrog till en helt ny kollektion framtagen av använda arbetsplagg. Syftet med projektet var att förlänga livstiden på redan använda textilier och hitta innovativa lösningar för en mer hållbar modeindustri. Kollektionen gick att köpa under hösten 2018.



# Insikter om vår omvärld

Varje år gör vi en omvärldsanalys som syftar till att analysera vår verksamhet i ett större sammanhang. Vi belyser våra risker och möjligheter på marknaden, för att på ett holistiskt sätt ta ansvar för dessa och utveckla vår verksamhet.

Analysen hjälper oss att identifiera, prioritera och hantera krav och förväntningar från våra olika intressenter. Omvärldsanalysen görs först av företagsledningen, och anpassas sedan till alla våra anläggningar av de lokala ledningarna runt om i Sverige.

## Intressenter

### Medarbetare

Våra medarbetare är på många sätt hjärtat i verksamheten. Vår framgång vilar på allas engagemang, kunskaper och ansvarstagande. Rätt värdegrund, utvecklingsmöjligheter och en trygg arbetsmiljö är förutsättningar för att kunna behålla och locka rätt kompetens. Vi arbetar både lokalt och centralt med att undersöka och understödja engagemanget hos medarbetarna, till exempel genom regelbundna medarbetarundersökningar. Resultaten ger underlag för ett löpande förbättringsarbete som är oerhört viktigt för vår fortsatta utveckling.

### Kunder

Vi vill vara en nära och ansvarsfull partner till våra kunder och indirekt till slutanvändaren. Därför söker vi aktivt återkoppling från våra kunder kring vårt erbjudande och våra innovationer. År 2015 lanserade vi vårt program för mätning av kundlojalitet, där vi löpande utför oberoende mätningar via telefon och e-post. Utöver den direkta återkopplingen till vår kundservice, sammanfattas alla resultat i månatliga rapporter som har hög prioritet i alla delar av organisationen.

### Myndigheter

Vår verksamhet är vitt spridd över landet och vi är ofta en betydande aktör och arbetsgivare på de orter där vi verkar. Vi lägger därför stor vikt vid att ha en god relation och

dialog med olika myndigheter såväl lokalt och regionalt som nationellt och vi deltar i olika forum för dialog med myndigheter.

### Ägare

Vårt moderbolag Elis är börsnoterat i Frankrike. Nyckelfunktioner inom Berendsen har även roller i en matrisorganisation gentemot Elis. Utveckling, innovation och leverantörskedjor är exempel på funktioner som främst drivs centralt från huvudkontoret i Paris. Sverige är ett föregångsland inom hållbarhet och kraven är högre från såväl marknad som myndigheter än någon annanstans. Det gör att Berendsen i Sverige har ett stort ansvar att vara drivande i detta arbete även centralt i koncernen.

### Slutanvändare

Hotellgäster, sjukvårdspersonal och patienter, industriarbetare, skolelever, butikskunder och restauranggäster. Det är några exempel på slutanvändare av våra tjänster och produkter. De vill alla mötas av rena, fräscha, hela textilier och hygienprodukter av hög kvalitet och rätt funktionalitet. De är också i allt högre utsträckning måna om hållbarhetsaspekter, vilket sporrar vårt utvecklingsarbete.



# Väsentlighetsanalys

I **SAMBAND MED** vår första hållbarhetsredovisning år 2017 genomförde vi en intressentenkät för att identifiera vilka av våra hållbarhetsaspekter som våra intressenter ser som de mest centrala. De intressentgrupper som bjöds in att besvara enkäten var kunder, medarbetare och myndighetsrepresentanter, framför allt lokala kommuntjänstemän.

Resultatet av intressentenkäten avvägdes i en kvalitativ analys mot den påverkan vår verksamhet har på hållbar utveckling. Som delunderlag för urval och viktning använde vi beräkningar av vår miljö- och klimatpåverkan ur ett värdekedjeperspektiv, gjord av en tredje part under vintern 2017–2018.

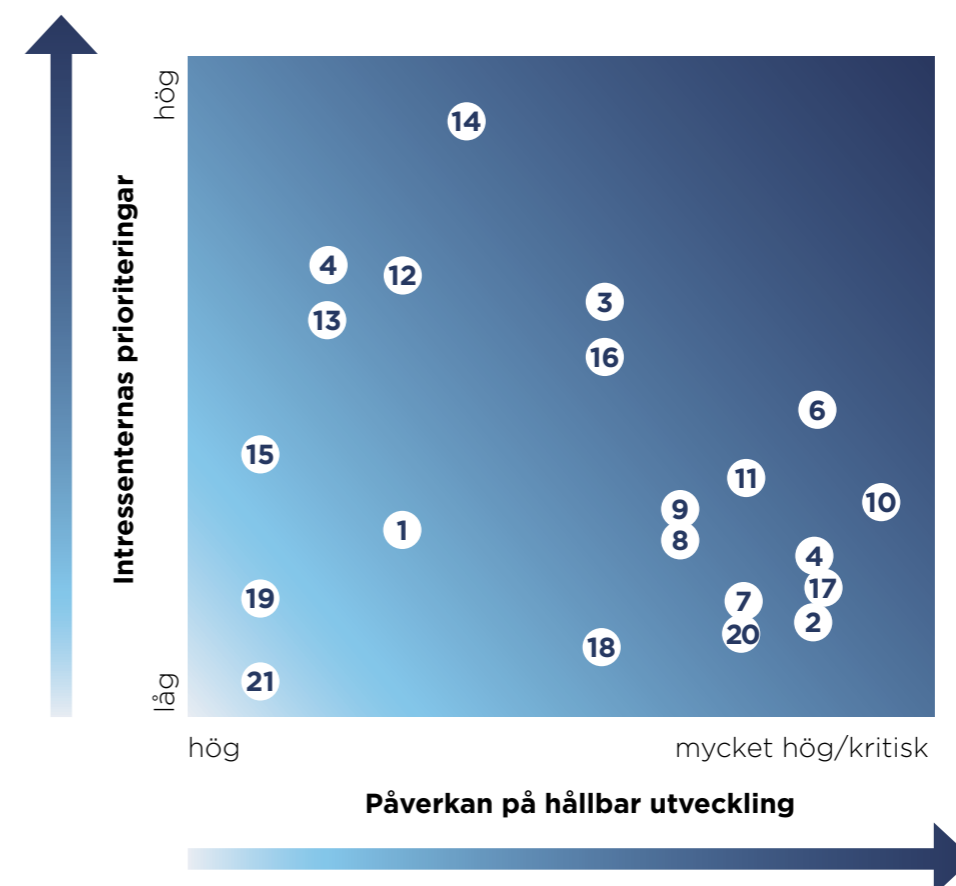
Utifrån analysen gjorde slutligen Berendsens ledning en prioritering av innehållet i hållbarhetsrapporten. Vi fann betydande skillnader mellan våra egna bedömningar och beräkningar av var Berendsen har sin största påverkan på hållbar utveckling och vad intressenterna ansåg viktigast. En viktig slutsats av det är att vi behöver stärka vår externa kommunikation och tydligare belysa hur vår påverkan ser ut. Detta resultat utgör även grunden för årets hållbarhetsrapport.

Enligt vår värdekedjeanalys vet vi att en stor del av vår miljö- och klimatpåverkan är knuten direkt till produktion och förädling av de textilier vi erbjuder. Andra tungt vägande delar är energiförbrukningen på våra tvätterier samt vår distribution.

I enkäten lyfte våra kunder hälsa och säkerhet för medarbetare, kemikalieanvändning i tvätterierna och utsläpp till avloppet från våra tvätterier som de viktigaste områdena. Våra medarbetare å sin sida betonade hälsa och säkerhet, utbildning och utveckling samt jämställdhet och jämlikhet för medarbetare. De kommunrepresentanter som besvarade enkäten betonade rättvisa arbetsvillkor i leverantörskedjan, kemikalieanvändning vid tvätt och jämställdhet och jämlikhet för medarbetare som de viktigaste områdena.

Vår ambition är att vår hållbarhetsrapport ska ge våra intressenter en allt tydligare och mer balanserad bild av våra utmaningar, framsteg, risker och möjligheter. Vi vill även belysa möjligheterna med att låta Berendsen ta hand om hela textilhanteringen, oavsett om det gäller exempelvis sänglinne eller arbetskläder i utsatta miljöer. Vi vill också visa på vad vi just nu utvecklar vidare utifrån våra intressenters fokus.

**Väsentlighetsmatrix**, baserad på intressentenkät utförd under 2017. Intressenterna som bjöds in att besvara enkäten var kunder, medarbetare och myndighetsrepresentanter.



- |   |  |
|---|--|
| 1. Vattenanvändning i tvätterierna          | 12. Jämställdhet och jämlikhet för medarbetare           |
| 2. Vattenanvändning vid textilproduktion    | 13. Utbildning och utveckling för medarbetare            |
| 3. Utsläpp till avlopp vid tvätt            | 14. Hälsa och säkerhet för medarbetare                   |
| 4. Utsläpp till vatten vid textilproduktion | 15. Friskvård  |
| 5. Kemikalieanvändning vid tvätt            | 16. Rättvisa arbetsvillkor i leveratörskedjan            |
| 6. Kemikalieanvändning vid textilproduktion | 17. Mänskliga rättigheter                                |
| 7. Biologisk mångfald                       | 18. Frihet till kollektiv förhandling i leveratörskedjan |
| 8. Materialval                              | 19. Integration  |
| 9. Avfallshantering / återvinning           | 20. Anti-korruption                                      |
| 10. Energianvändning i tvätterierna         | 21. Samhällsengagemang                                   |
| 11. Utsläpp vid transporter                 |  |



# Med cirkulär affär som nav

**För Berendsen och vårt moderbolag Elis utgör den cirkulära affärsmodellen grunden i vårt erbjudande, och därmed även i vårt hållbarhetsarbete.**

**DÄRFÖR SER VI INTE** våra insatser som särskilda hållbarhetsprojekt utan som integrerade insatser i vår affärsverksamhet. Utifrån denna modell erbjuder och utvecklar vi högkvalitativa produkter och tjänster, med respekt för såväl människornas behov som planetens resurser. Vårt ansvar sträcker sig genom hela värdekedjan, men också vertikalt genom hela vår organisation. För att fortsätta minska både vårt direkta och indirekta avtryck på miljön och klimatet sätter vi fokus

på att minska resursanvändningen totalt sett, designa hållbara produkter och lösningar samt att återanvända och återvinna så mycket som möjligt.

Våra medarbetares välmående, säkerhet och utveckling är en förutsättning för vår långsiktiga framgång. Vi samarbetar och hjälper varandra att växa och utvecklas. Vi verkar för mångfald och jämlika möjligheter i vår personalstyrka.

FN:s Global Compact syftar till att främja, stötta och vägleda hållbart företagande. Berendsen är sedan många år, via vår moderkoncern, anslutet till Global Compact. Därmed står vi bakom Global Compacts tio grundprinciper om mänskliga rättigheter, arbetsrätt, miljö och antikorruption, som vägleder oss i vårt ständiga förbättringsarbete. Elis är anslutet till FN:s Global Compact sedan 2006 och lämnar årligen in koncernens Communication of Progress, som redogör för hållbarhetsarbetet inom Elis, inklusive Berendsen.



**Våra medarbetares välmående, säkerhet och utveckling är en förutsättning för vår långsiktiga framgång**



# En kompass till framtiden

**Berendsen inledde arbetet med FN:s globala hållbarhetsmål under 2017, med ett första översiktligt urval av fem mål som knöt nära an till kärnverksamheten. I vår första hållbarhetsrapport beskrevs hur dessa mål kunde kopplas till våra fokusområden. Under 2019 kommer vi att göra en detaljerad kartläggning mot Agenda 2030:s samtliga 17 mål och 169 delmål ur ett värdekedjeperspektiv.**

FN:s 17 mål för hållbar utveckling – Agenda 2030 – arbetades fram i en förankringsprocess av gigantiska mått. Här fanns beslutsfattare, näringsliv, akademi, civilsamhälle, intresseorganisationer och många fler samhällsaktörer representerade.

När Agenda 2030 sedan antogs i FN:s generalförsamling den 25 september 2015 var den därmed förankrad likt inget annat i historien. En av nycklarna till framgång var den framträdande roll som näringslivet axlade i processen, och som också avspeglades då klimatavtalet slöts i Paris i december samma år.

## Nya möjligheter

För näringslivet bottenar engagemanget i hållbarhets- och klimatfrågor inte bara i att ta ansvar och att göra gott. Det handlar också om långsiktig konkurrenskraft och lönsamhet på en global marknad. Näringslivet i alla länder står idag inför enorma utmaningar de kommande årtiondena – med stigande råvarupriser, hårt pressade naturresurser, alltmer påtagliga effekter av klimatförändringar, tillsammans med stor befolkningsökning, växande städer och en snabbt ökande medelklass, samt skarpare lagkrav.



Men med utmaningarna kommer också stora möjligheter. Kalkyler visar att det finns enorma affärsvärden att hämta i förverkligandet av Agenda 2030. Inom sektorerna mat och jordbruk, städer, energi och material samt hälsa och välbefinnande, som tillsammans utgör omkring 60 procent av den globala ekonomin, beräknas det finnas marknadsmöjligheter till ett värde av tolv biljoner dollar fram till år 2030. Beräkningar visar att 380 miljoner nya jobb kan skapas. Andra kalkyler visar att värdet kan vara långt större än så.<sup>1,2</sup>

## Cirkulärt en förutsättning

Enligt *The Circularity Gap Report*<sup>3</sup> är bara nio procent av världsekonomin idag cirkulär, det vill säga över 90 procent av de resurser som används är nytvunna. Hoppet om att kunna uppnå Parisavtalets 1,5-graders klimatmål, genom att nå nettonollutsläpp av växthusgaser vid seklets mitt, hänger på att cirkulära flöden i snabb takt ersätter de linjära affärsmodellerna.

## En detaljerad kartläggning

Agenda 2030 erbjuder ett långsiktigt ramverk för den utveckling världen har enats om. Därför är den en utmärkt kompass mot framtiden och ett verktyg som säkrar ett helhetsgrepp

om hållbarhetsfrågorna. Förväntningarna på att företag runt om i världen ska ta sig an de globala målen, från omvärlden, marknaden, beslutsfattare och opinionsbildare, skruvas samtidigt stadigt upp.

Under 2019 kommer vi att göra en detaljerad kartläggning mot Agenda 2030:s samtliga 17 mål och 169 delmål ur ett värdekedjeperspektiv. Kartläggningen kommer att hjälpa oss överblicka både risker och möjligheter kopplat till människor, miljö och affärer. Utfallet av analysen ska utgöra ett levande underlag och stöd för prioritering, målsättning och uppföljning av vårt hållbarhetsarbete, både på kortare och längre sikt. Det innebär att vi framöver kommer att jobba dynamiskt och fortlöpande med hela Agenda 2030 som ramverk.

**Cirkulära affärsmodeller kommer att få en nyckelroll i att nå målen i Agenda 2030, eftersom det kommer att bli helt nödvändigt att lämna den linjära slit-och-släng-ekonomin bakom oss. Här har vi på Berendsen ett försprång att förvalta.**

## Källa:

- 1) *Threading the needle*, 2018, Textile Exchange
- 2) *Better World, Better Business*, 2017, Business and Sustainable Development Commission
- 3) *The Circularity Gap Report*, 2019, Circle Economy



Läs i detalj på  
nästa sida

# Vår värdekedja

Berendsen är i själ och hjärta ett serviceföretag. Vår kärnverksamhet är att tillhandahålla och tvätta textilier i skräddarsydda lösningar som gör vardagen enklare för våra kunder. Vårt hållbarhetsansvar sträcker sig långt utanför våra egna väggar; från produktionen av textilier uppströms, till återanvändning, återvinning och avfallshantering nedströms.

## Vår kärn- verksamhet

Berendsen har en cirkulär affärsmodell där våra textilier cirkulerar, varv på varv, mellan kunden och tvätteriet. Vi är experter på textiliernas egenskaper och kan därför rekommendera de bästa alternativen för våra kunder efter just deras behov.

**Råvaru-  
utvinning**



**Textil-  
produktion**



**Trans-  
porter**



**Kassation**



**Kund**

**Berendsen**



## Värdekedjan i detalj

**ALL PÅVERKAN ÄR INTE** med nödvändighet negativ. Textilindustrin står för miljontals arbetstillfällen världen över, inte minst för kvinnor. För en balanserad och holistisk bild utgår vi i vårt hållbarhetsarbete från en så verklighetsnära bild som möjligt av vår utökade värdekedja.

Desto längre från kärnverksamheten vi rör oss, desto svårare blir det ofta att utöva påverkan och kontroll. Vi vet samtidigt att det är i början och slutet av vår värdekedja som en stor del av vår påverkan på miljö, klimat, människor och samhälle sker.

### Råvaruutvinning

I vår produktportfölj finns både textilier av naturfiber som bomull och syntetfiber som polyester, där råvaran i sin tur är olja. Bomull är förnybart, men produktionen kräver enorma mängder vatten och ofta betydande kemikalieanvändning. Polyester består av fossil råvara, som tillför ett nettotillskott av koldioxid till atmosfären, men produktionen är i övrigt mer resurssnål och har totalt sett ett lägre klimatavtryck jämfört med bomull. Att välja rätt textilråvara är komplext. Oavsett vad en väljer, så innebär råvaruproduktion direkt påverkan på människor, miljö och klimat.

### Textilproduktion

Fiberråvaran spinns, vävs eller stickas till tyger som färgas och behandlas för att få önskade egenskaper. Därefter kan de färdiga textilprodukterna sluttillverkas. Här behöver vi som beställare förhålla oss till och följa upp bland annat arbetsvillkor i textilfabrikerna samt förbrukning och hantering av kemikalier, energi och vatten.

Våra leverantörer måste signera vår Code of Conduct. Vi gör även regelbundna kontroller, revisioner och uppföljningar av deras arbete kring miljöfrågor, mänskliga rättigheter, socialt ansvar och anti-korruption.

Som serviceföretag med textiluthyrning som central affärsmodell har vi stort fokus på textiliernas livslängd. Vi köper textilprodukter av

hög kvalitet som tål att tvättas många gånger. Olika typer av textilier kräver olika mycket energi, vatten och resurser, både under produktion och tvätt. Vi väljer därför material med stor eftertanke.

### Transporter

Nya textilier beställer vi från våra leverantörer med så lång framförhållning som möjligt, för att kunna optimera transporter. Vi försöker välja leverantörer i samma region för att kunna samordna transporter, vi undviker flygtransporter så långt det är möjligt och försöker maximera fyllnadsgraden.

### Kärnverksamhet

Berendsen har en cirkulär affärsmodell där våra textilier cirkulerar, varv på varv, mellan kunden och tvätteriet. Här har vi störst rådgivning och fokus ligger på resursoptimering i våra tvätterier, god textilvård, minimerade utsläpp, effektiv distribution, samt hälsa och säkerhet för våra medarbetare. Nio av våra tvätterier är Svanenmärkta. Vi är experter på textiliernas egenskaper och hållbarhetsprestanda och kan därför rekommendera de bästa alternativen för våra kunder efter just deras behov.

### Kassation

När textilierna är uttjänta ska de tas omhand på bästa möjliga vis ur miljö- och resurssynpunkt. Övrigt avfall i produktionen sorteras och materialåtervinns så långt det är möjligt. En av textilbranschens stora utmaningar idag är att det saknas en etablerad värdekedja för materialåtervinning av textilier. Idag går därför stora mängder uttjänt textil till energiåtervinning, det vill säga förbränning, då annan avsättning saknas. Det innebär ett stort resursslöseri och därmed också en betydande klimatpåverkan. En del uttjänta textilier säljs eller skänks vidare för olika former av återanvändning. För att bidra till att få systemlösningar på plats, både för återanvändning och återvinning, är Berendsen aktiv partner i en rad olika innovations- och samverkansprojekt som syftar till att bygga upp processer och flöden för textilåtervinning.



# Textilierna spelar huvudrollen

**UNDER 2017-2018 GJORDE BERENDSEN** med hjälp av en tredje part översiktliga beräkningar av miljö- och klimatpåverkan i vår utökade värdekedja. Resultaten visade att vår största enskilda miljöpåverkan sker i produktion och förädling av textilier, det vill säga utanför vår egen kärnverksamhet. Störst påverkan har tillverkning av bomullstextilier.

Val och hantering av textilier är därför bland det viktigaste vi kan se över för att minimera vår påverkan, exempelvis genom att välja textilier av rätt material av hög kvalitet, säkra lång livslängd för textilierna samt att genom en nära dialog med våra kunder undvika stora

kassationer i samband med kollektionsbyte eller upphandling.

Berendsen använder allt fler produkter som är miljömärkta, med bland annat EU Ecolabel, Fairtrade, GOTS och Oeko-Tex®. Berendsen ställer basmiljökrav på textilierna baserat på Upphandlingsmyndighetens krav, Oeko-Tex® 100 och Textilimportörernas kemikalieguiden. Vi använder bomull som är certifierad av Better Cotton Initiative (BCI) och återvunnen polyester där det är möjligt och i mån av tillgång. Läs mer om vad märkningarna innebär i faktarutan.



## Vad innebär märkningen?



**BETTER COTTON INITIATIVE (BCI)** är en ideell organisation som existerar för att göra den globala bomullsproduktionen bättre för de människor som producerar den, bättre för miljön den odlas i och bättre för sektorns framtid.



**EU ECOLABEL** är ett Typ 1-miljömarke. Produkterna granskas ur ett livscykelperspektiv från råvara till avfall. Produkterna ska uppfylla stränga miljö-, funktions- och kvalitetskrav. Kraven höjs kontinuerligt.



**FAIRTRADE** ställer krav utifrån internationella kriterier för ekonomisk, social och miljömässigt hållbar utveckling.



**GLOBAL ORGANIC TEXTILE STANDARD (GOTS)** säkerställer textiliernas ekologiska status från råvarornas ursprung till miljömässigt och socialt ansvarsfull tillverkning.



**OEKO-TEX®** gör det möjligt för konsumenter och företag att skydda vår planet genom att ta ansvarsfulla beslut.



**SVANEN.** Läs mer på sidan 44 eller på [www.svanen.se](http://www.svanen.se).

### En framtidsmix

Genom att välja certifierad bomull när vi köper textilier så förbättras hållbarhetsvärdet avsevärt. Men vi vill tänka steget längre. Finns det bättre fiberalternativ än bomull? Något som har samma komfort som ren bomull men som förbrukar mindre vatten, kemikalier och energi?

Ett svar är polyester. De sängkläder vi erbjuder våra hotellkunder har en optimal mix av bomull och polyester – som både känns skön mot huden och har ett lägre produktionsavtryck på miljö och klimat. Dessutom leder det till mindre textilavfall eftersom polyester har längre livslängd än bomull.

**”Att polyester skulle vara ett obekvämt material som inte kan användas som bäddtextil är en myt. Genom att använda en vävteknik där bomullsfibrerna omsluter en kärna av polyester-fibrer, får vi fram en textil som är både mjuk och mer hållbar, säger Robert Jacobson, försäljningschef Hotell och Restaurang på Berendsen. Det finns helt enkelt ingen anledning att fortsätta konsumera renodlade bomullsprodukter när det finns andra, bättre alternativ.”**

## Ett vidare och viktigt ansvar

### Historiskt har textilindustrin i stort ett något nedsolkat rykte till följd av sociala och miljömässiga problem, och ibland rena missförhållanden uppströms i produktionsledet.

**TEXTILTILLVERKNING OCH ODLING AV RÅ-MATERIAL** sker i hög utsträckning i låglöneländer, där både krav och förutsättningar är mycket olika dem på slutanvändarmarknaderna. Samtidigt skapar textilindustrin miljontals arbetstillfällen globalt – en majoritet för kvinnor, vilket i sig utgör ett enormt viktigt bidrag till samhällsutvecklingen. I många fall är dock arbetsmiljöfrågorna eftersatta. Vi arbetar ständigt för att förbättra förhållandena hos våra leverantörer och underleverantörer. Här kan vi bara bli bättre.

#### Uppförandekod vägleder

Ett solitt och långsiktigt arbete med att säkerställa hållbara villkor uppströms i värdekedjan är en avgörande, men också utmanande del, av vårt hållbarhetsarbete. Grundläggande i detta arbete är vår Code of Conduct, som alla leverantörer måste skriva under. Den bygger på FN:s Global Compact's tio principer och omfattar mänskliga rättigheter, arbetsmiljö, miljö och anti-korruption.

Berendsen i Sverige har ett hundratal direktleverantörer och dessa har i sin tur ett stort antal underleverantörer. Vissa leverantörer är koncerngemensamma, till exempel leverantörer

av textilier, utrustningar och tvättkemikalier. Andra är, på grund av krav och önskemål från marknaden, specifika för Sverige eller till och med anläggningsspecifika.

Mattor köps i huvudsak in från tre leverantörer och produceras i Storbritannien, USA och Belgien. Bädd- och badlinne, till främst vård, hotell och restaurang, köps in via ett tiotal olika leverantörer. Produktionen sker primärt i Pakistan, Indien och Sydostasien. Genom koncerngemensamma beställningar kan vi jobba direkt med producenterna, bli mer kostnadseffektiva och också kontrollera och revidera hållbarhetsaspekter centralt.

#### Även extern granskning

För koncerngemensamma inköp sker också kontroller och uppföljning centralt, med hjälp av oberoende revisorer. Produktionen följs upp på plats av våra egna kvalitetsrevisorer, som primärt fokuserar på kvalitet men även miljö och arbetsmiljö. Resultaten från tredje partsrevisionerna och kvalitetskontrollerna sammanställs och utvärderas centralt i Elis. Vid eventuella avvikelser upprättas åtgärdsplaner.

Omkring hälften av Berendsens arbetskläder köps in via systerföretaget Elis Design & Supply Chain Centre AB. Resterande andel av plaggen anskaffas från producenter i Syd- och Sydostasien, samt Östeuropa.

Vad gäller Sverige får våra betydande leverantörer årligen svara på ett detaljerat frågeformulär om miljö, mänskliga rättigheter och anti-korruption. Svaren utvärderas enligt Upphandlingsmyndighetens bilaga *Upphandlare – vägledning och bedömning socialt ansvarsfull produktion*. Svaren verifieras också med erforderliga certifikat och dokument och leverantören bedöms utifrån om den uppfyller kraven eller inte.

#### Ett gemensamt ansvar

Om en leverantör inte uppfyller kraven vill vi arbeta tillsammans för att utveckla de områden som brister. Inga samarbeten har än så länge behövt avbrytas på grund av att leverantören inte lever upp till kraven. Vid löpande uppföljningsmöten med våra leverantörer är hållbarhetsfrågor en stående punkt på agendan.

Många av våra leverantörer är anslutna till kontrollorgan som till exempel BSCI (The Business Social Compliance Initiative). Det är ett europeiskt affärsdrivet samarbetsinitiativ för att förbättra arbetsförhållanden i den globa

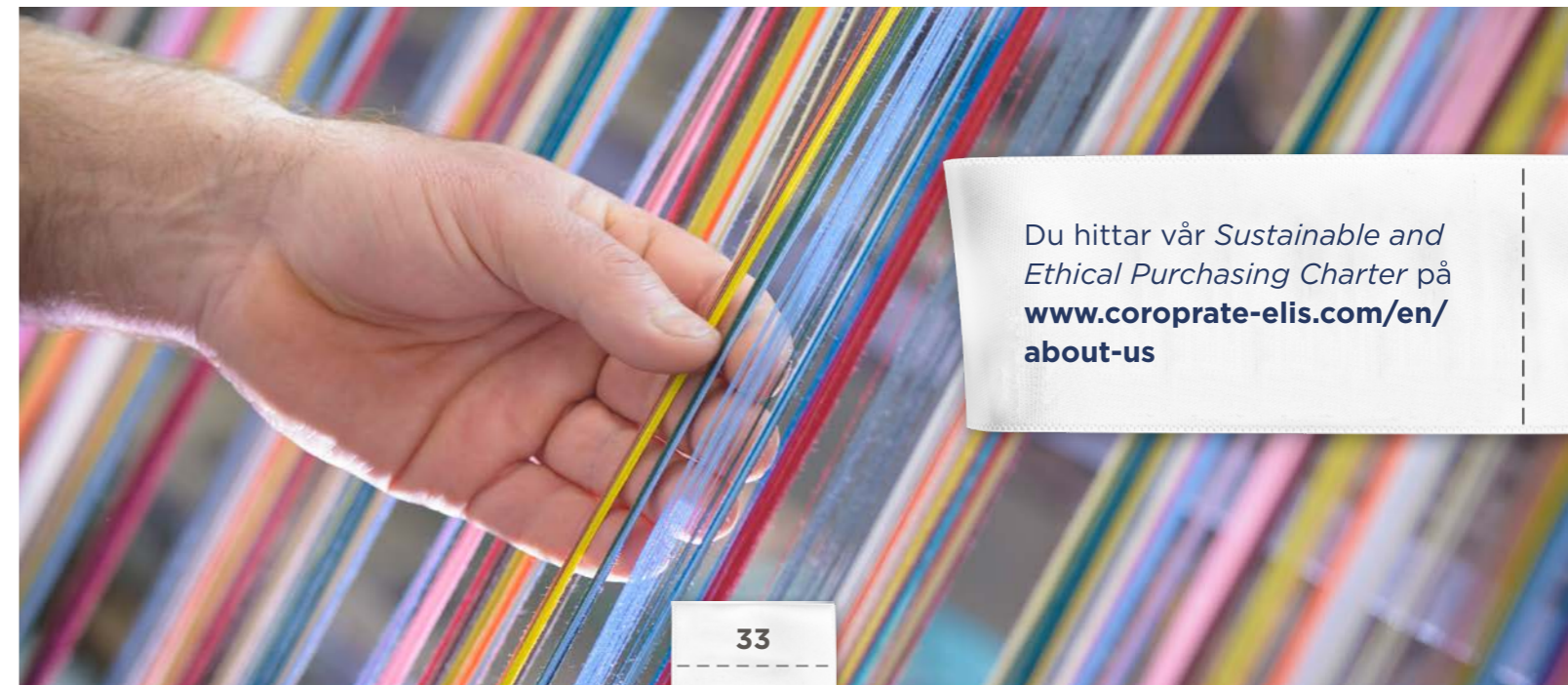
la leverantörskedjan. Uppförandekoden "the BSCI Code of Conduct" innehåller vissa regler för vatten, luft och kemikalier. Den följer ILO:s kärnkonventioner och FN:s Global Compact. Fabrikskontroller genomförs systematiskt av ackrediterad tredje part.

**Ett gediget och långsiktigt arbete med att säkerställa hållbara villkor uppströms i värdekedjan är en avgörande, men också utmanande del, av vårt hållbarhetsarbete.**

#### Tydlig hållning mot korruption

Vi har nolltolerans mot all form av korruption och detta gäller såväl anställda som leverantörer och underleverantörer. Berörda medarbetare genomgår en internutbildning om affärsetik och anti-korruption. Hantering av gåvor, gästfrihet och utlägg regleras i en central policy. Via vår visselblåsarfunktion kan anställda anonymt rapportera misstankar om korruption, fel och brister.

Under 2018 har det skett en övergång till Elis visselblåsarfunktion. Inga anmälningar har registrerats under året. Förnyade informationsinsatser om funktionen kommer att ske under 2019.



Du hittar vår *Sustainable and Ethical Purchasing Charter* på [www.coroprate-elis.com/en/about-us](http://www.coroprate-elis.com/en/about-us)



## Utveckling av arbetskläder i Göteborg



I **GÖTEBORG** drivs Elis Design & Supply Chain Centre, som årligen omsätter cirka 370 miljoner SEK och har omkring 40 medarbetare. Verksamheten består i huvudsak av två delar; utveckling av olika typer av arbetskläder samt produktion, lagerhållning och distribution av dessa.

Arbetskläderna utvecklas endast för Elis-koncernens tvätterier och dess slutkunder. Sortimentet har en stor bredd och omfattar plagglösningar för de flesta typer av slutkunder, alltifrån lättare plagg för restaurang- och serveringspersonal till CE-märkta skyddsplagg för tyngre industri. I samband med utvecklingen av plaggen läggs stor vikt vid att optimera plaggens livslängd utifrån tvätteriernas och slutkundernas behov. Både materialval och design har en stor påverkan på plaggens livslängd.

Genom att många av de använda materialen innehåller en viss mängd polyester, ofta kombinerat med antingen bomull eller lyocell, blir plaggen slitstarka och kan hanteras på ett kostnads- och energieffektivt sätt i samband med tvätt. I stor utsträckning kan hållbara materialval erbjudas, till exempel återvunnen polyester och ekologiskt odlad bomull med mera. Plaggen tillverkas antingen i Baltikum eller i Asien och distribueras till Elis enheter runt om i hela Europa.

## Våra värderingar



### Respekt

- » Acceptera att alla är olika
- » Uppskatta var och ens bidrag
- » Värdesätta allas engagemang



### Integritet

- » Respektera våra värderingar
- » Göra det vi säger att vi ska göra
- » Vara ärliga



### Ansvar

- » Bry oss om våra kunder och kollegor
- » Värna om miljön och vår roll i samhället
- » Ta ansvar för kvaliteten på vårt arbete



### Föregå med gott exempel

- » Vara en förebild för andra - både inom och utanför arbetet
- » Låta företagets värderingar genomsyra allt vi gör
- » Vara ödmjuka



# Inkluderande engagemang

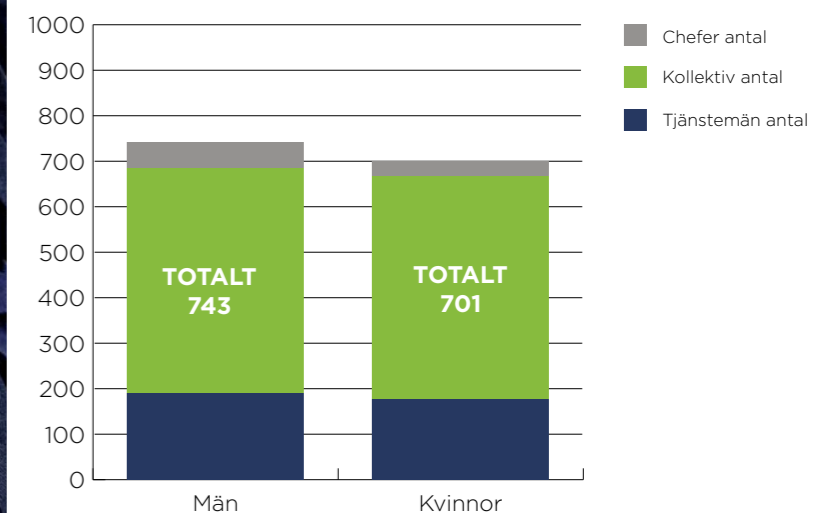
Vi vill stärka och utveckla kompetensen i en säker omgivning. Att underlätta vardagen för våra medarbetare och visa uppskattning ökar även förutsättningarna för att vi alla arbetar i linje med vår strategi.

”På Berendsen är andelen kvinnor som är chefer lägre än andelen kvinnor bland de anställda totalt. Vi arbetar aktivt för att minska det gapet, säger Lars Hansson, HR-direktör på Berendsen. Totalt är fördelningen i personalstyrkan 49 procent kvinnor och 51 procent män. För oss handlar det nu om att attrahera kvinnliga chefer och ge dem förutsättningar att utvecklas. Det kommer i sin tur att locka fler. Samtidigt ska vi aktivt se till att ha balans i våra lokala ledningar, eftersom olikheter oftast ger en bättre dynamik och främjar utveckling.”

**VÅRA TVÄTTERIANLÄGGNINGAR** använder moderna maskiner, med delvis automatiserade moment, men är alltid beroende av att ha kunnig personal på plats. Det är av största vikt att våra medarbetare har en god arbetsmiljö och trivs på sin arbetsplats. Vi strävar efter att skapa engagemang i hälso- och säkerhetsfrågor, så att vi tillsammans skapar en trygg och säker arbetsplats.

Vi arbetar för att eliminera diskriminering och i vår personalstyrka finns flera tiotals nationaliteter representerade. Vi strävar efter att våra medarbetare ska vara representativa för de samhällen där vi arbetar, för att var och en ska känna sig respekterad på arbetsplatsen och kunna prestera sitt bästa.

På Berendsen Sverige jobbar 1 350 personer, som alla omfattas av kollektivavtal. Av dessa är drygt 1 200 tillsvidareanställda, och övriga har en visstidsanställning. Visstidsanställningarna förekommer mestadels på hotell- och restauranganläggningarna på grund av att dessa har en tydlig högsäsong under sommarmånaderna. Drygt 90 procent av våra medarbetare arbetar heltid.



**ANSTÄLLNINGSFÖRDELNING, FÖRDELAT PÅ KÖN**

Läs mer på sid 66:

- Figur 1 och 2. Anställningsform tillsvidare/visstid
- Figur 3. Anställda fördelning ålder och kön
- Figur 4 och 5. Sjukfrånvaro och föräldradagighet



# En trygg och modern arbetsmiljö

**Säkerhet är alltid grundläggande för oss och genomsyrar vardagen. Våra medarbetare är avgörande för vår framgång och vi har ett självklart ansvar att skydda dem när de arbetar.**

**VI HAR EN NOLLVISION** när det kommer till allvarliga skador och olyckor. Arbetsmiljö ingår i verksamhetens ledningssystem och Berendsen är certifierat enligt OHSAS 18001 sedan 2014. Ledningssystemet gör arbetsmiljöarbetet systematiskt och bidrar till att arbetsmiljön ständigt förbättras.

Med stöd av en central arbetsmiljöspecialist bedrivs arbetsmiljöarbetet på våra anläggningar runt om i landet på ett likartat sätt – med gemensamma rutiner för bland annat undersökning, riskbedömning, samt olycks- och tillbudsrapportering.

## Vägledning och utbildning

Vår verksamhetspolicy sätter ramarna för arbetsmiljöarbetet och utifrån dessa arbetar ledning, medarbetare och fackliga representanter tillsammans i alla frågor som rör arbetsmiljö. Riskbedömning av verksamheten sker kontinuerligt samt vid förändringar. Vid riskbedömning identifieras risker och åtgärder vidtas utifrån Arbetsmiljöverkets åtgärdsrappa så långt det är möjligt.

Samtliga med personalansvar får arbetsmiljöutbildning, bland annat för att i ett tidigt stadium kunna se risker och kunna avhjälpa tidiga signaler på eventuella skador eller sjukdomar.

Arbetet i tvätterierna kan innebära ensidigt upprepade rörelser och flera handintensiva moment. Detta medför risker för förslitnings-skador och arbetssjukdomar. Därför lägger vi stor vikt vid ergonomi; genom arbetsrotation men också genom exempelvis ergonomiutbildning, individuella ergonomigenomgångar och bilder vid maskinerna för att visa bästa arbetssätt.

Varje anläggning genomför regelbundet skydds- och brandskyddsronder för att fånga upp och förebygga risker för ohälsa och olycksfall. Skyddsronder genomförs varannan månad med olika fokusområden vid varje rond. Brandskyddsronder genomförs månadsvis, med extra kontrollpunkter vid kvartals-, halvårs- och årsronder. På varje anläggning genomförs också en årlig brandinspektion, av företagets brandrevisionsteam.



**På bilden:**

Bedredin (Bedo) Sulimanovic



**”Fokus framöver kommer att ligga på förbättrad implementering av rutinmässiga arbetssätt, förbättring av den interna arbetsmiljökommunikationen samt ett visst omtag när det gäller internutbildning inom arbetsmiljöområdet.”**

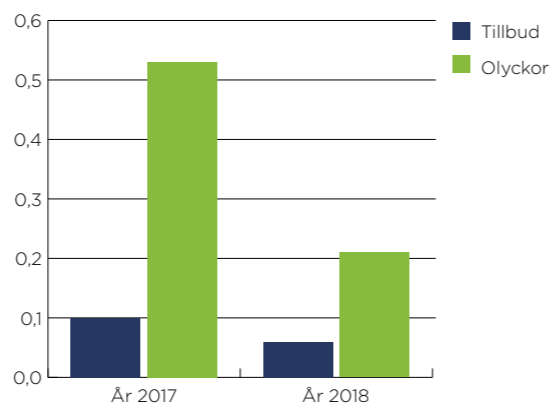
#### Rapportering ökar medvetenheten

För att möjliggöra öppenhet och transparens används ett koncernövergripande system för incidentrapportering. Här rapporteras olyckor, tillbud, miljöincidenter och brandtillbud. Under 2018 har det sammanlagt inrapporterats 158 händelser som inneburit personskada av varierande grad, varav en (1) har bedömts som allvarlig. Inga arbetsrelaterade dödsfall har inträffat.

Antalet rapporterade olyckor och tillbud minskade jämfört med året innan, trots att insatser gjorts för att stimulera till ökad inrapportering villighet under 2018. Syftet med ökad rapportering av olyckor och tillbud är att kunna vidta förebyggande åtgärder. Antal olyckor och tillbud, samt undersökningarnas resultat, går igenom med ledningen kontinuerligt för underrättelse och beslut om eventuella investeringar eller andra åtgärder.

Under 2019 kommer vi att fortsätta vårt arbete med hälsa och säkerhet för att öka medvetenheten hos arbetstagarna ytterligare i säkerhetsfrågor. Varje anläggning har en skyddskommitté som sammanträder minst fyra gånger per år. På dessa möten sker en del av samverkan mellan arbetsgivare och

arbetstagare. Vid skyddskommittémötena närvarar ledning och skyddsombud. Agendan för mötena är centralt fastställd och man arbetar löpande igenom riskbedömningar samt eventuella förändringar, handlingsplaner, skyddsronder som genomförts, nya lagar som tillkommit och andra viktiga delar i arbetsmiljöarbetet. Det finns även en central skyddskommitté som ansvarar för de övergripande frågorna och för arbetsmiljöarbetet på huvudkontoret.



**ANTAL OLYCKOR OCH TILLBUD,  
PER TUSEN ARBETADE TIMMAR**



På bilden:

Torbjörn Gullberg

## Nytt år och nya tag

2018 var ett år som till stor del präglades av en omstart. Dels på grund av en ny ägarstruktur, dels på grund av personalförändringar inom avdelningen för miljö, kvalitet och arbetsmiljö.

– Å ena sidan har vi på avdelningen tappat nyckelpersoner, å andra sidan har vi fått en ny hållbarhetschef, vars hela fokus kommer att vara vårt hållbarhetsarbete. Det gläder oss att vi genom det delvis lite turbulenta 2018, med ny ägare och en omstrukturering av organisationen, till allra största del har kunnat upprätthålla våra processer och rutiner, berättar Torbjörn Gullberg, arbetsmiljöingenjör på Berendsen.

Tappet av nyckelpersoner gjorde att vi delvis behövde revidera och omprioritera våra aktiviteter. Det medförde bland annat att anläggningarna kortsiktigt saknade en del av det löpande stödet från den centrala stödfunktionen. Den planerade säkerhetskulturerundersökningen som är tänkt att genomföras årligen, fick skjutas upp till 2019.

– Positivt är att nyrekryteringarna som gjorts har inneburit att vi inlett en förnyelse av arbetsmiljöarbetet, säger Torbjörn Gullberg. Fokus framöver kommer att ligga på förbättrad implementering av rutinmässiga arbetssätt, förbättring av den interna arbetsmiljökommunikationen samt ett visst omtag när det gäller internutbildning inom arbetsmiljöområdet.

Vi ser även över och vidareutvecklar rutinerna för riskhantering genom att lägga till fler riskhanteringsmetoder. Bland annat har flertalet teknikinriktade arbetsmiljörutiner kommit att utarbetas under 2018, där fokus har legat på fortlöpande tillsyn och besiktningspliktiga utrustningar. Under 2018 har även ett aktivt arbete pågått med att tillämpa den nya arbetsmiljöstandarden ISO 45001, som ersätter OHSAS 18001.

# Innovationslust driver allt vi gör

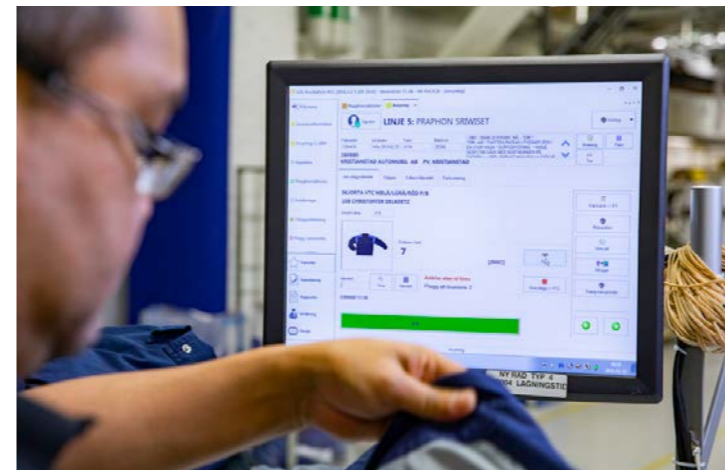
**Som ledande i vår bransch söker vi ständigt nya och innovativa lösningar. Vi strävar efter att kontinuerligt utveckla våra tjänster och produkter i samverkan med både leverantörer och kunder, med målet att minska miljöpåverkan samtidigt som kvalitet, service, säkerhet och effektivitet förbättras. Två exempel är våra spårbara RFID-chip och vår SmartMop.**

**RFID ÄR EN TEKNIK** vilken använder små elektroniska chip kodade med information som kan läsas via handhållna eller fasta skannrar. RFID-chipen appliceras diskret i våra artiklar och är särskilt utformade för att tåla vatten och höga temperaturer i våra tvättar.

Tack vare RFID-chipet kan vi följa ett plagg genom cyklerna mellan kund och tvätteri, i tvättprocessen, när det köptes och av vem, samt hur många gånger det har tvättats och använts under dess livslängd. Denna spårbarhet gör att vi kan säkerställa att textilerna finns där kunden behöver dem, när de behöver dem. Risken för fel på grund av den mänskliga faktorn under packning och inräk-

ning i produktionsprocessen minskar också och vi kan säkerställa att leveranser är kompletta och alla artiklar korrekta. Kvaliteten på textilerna säkras då vi kan följa hur varje enskild artikel hanterats och därmed att de fortfarande fyller sin funktion, till exempel att varselplagg uppfyller kraven. Det bidrar även till att minska textilkassation.

Spårbarheten gör det möjligt att optimera vår textilstock och noggrannare planera våra inköp, vilket i sin tur snålar på resurser i alla led och förbygger svinn.



## Spårbarhet 2.0 – det uppkopplade flatgodset

Under hösten 2018 startade Berendsen ett projekt på anläggningen i Ockelbo. Med RFID-teknologi märker vi nu samtliga artiklar som anläggningen hanterar – inte bara arbetskläder som har ett högre värde per artikel, utan även volymtextilier såsom sängkläder och badtextilier. Genom att se till så att kunden inte lagerhåller fler artiklar än vad de

**”Fördelarna är många. Men det primära är att vi nu kan säkerställa att den mängd textilier som levereras till kunderna nästan exakt motsvarar deras faktiska behov. Det resulterar i sin tur i att vi inte behöver köpa in onödigt mycket textilier utan kan istället köpa rätt antal, till bästa kvalitet, i syfte att optimera livslängden på varje enskild artikel,” berättar Benny Wikström, en av projektledarna på Berendsen.**

behöver, kan vi som leverantör säkerställa hög kvalitet och bra hygien eftersom textilierna inte ligger för länge på en lagerhylla där de riskerar att utsättas för smuts och eventuell smitta.

Tack vare den ökade kontroll som den här tekniken ger oss kan vi minska mängden nyproducerade textilier i våra flöden med mellan 30-35 procent, vilket gör vår service ännu mer hållbar.

## Även moppar kan vara smarta

Vi arbetar inte bara för att spara vatten inom vår egen verksamhet utan även i de olika leden i vår värdekedja. Vi utvecklar ständigt innovativa produkter som hjälper våra kunder att minska sin resursförbrukning. Ett sådant exempel är våra moppar som nu är kemikaliefria och kräver mindre vatten vid användning.

Med vår SmartMop kan våra kunder städa helt utan kemikalier samtidigt som vattenförbrukningen minskar.





# Minskat resurs- utnyttjande

**Vi vill tvätta rent med så lite energi, vatten och kemikalier som möjligt. Därför arbetar vi ständigt med att balansera förhållandet mellan dessa tre faktorer, utan att kompromissa med resultatet.**

Svanen är Nordens officiella miljömärke och drivs på uppdrag av regeringen, utan bransch- eller vinstintresse. De produkter och tjänster som märks med Svanen ska ligga i framkant i utvecklingen och vara de bästa valen ur både miljö-, hälso- och kvalitetssynpunkt.

## En Svanenmärkt textilservice:

- Är energieffektiv och har en låg klimatpåverkan.
- Har en begränsad vattenåtgång och sparar på jordens resurser.
- Använder kemikalier som uppfyller tuffa miljö- och hälsokrav. Exempelvis är tvättmedlen fria från parfym och DADMAC.
- Reducerar miljöpåverkan från transporter som sker i distributionen.
- Köper in en stor andel textilier som antingen är miljömärkta eller uppfyller Oeko-Tex® Standard 100.<sup>4</sup>



**BERENDSEN ANVÄNDER** och investerar i smartare och snålare tvättmetoder och teknik för att minska vår totala resursanvändning och miljöpåverkan. Tack vare de framsteg som vi gjort är i dagsläget nio av våra 20 tvätterier Svanenmärkta.

Idag finns det tvättmedel som möjliggör tvättning och desinfektion vid lägre temperatur med bibehållen kvalitet. För att minimera textilkassationer är det av största vikt att textilerna blir rena och att vi lagar trasiga textilier när det är möjligt.

**Sedan 1992 arbetar vi med vårt resurshållningsprogram för vatten, el, kemikalier och olja/gas där förbrukningen mäts per**

**kilo tvättat gods och följs upp dagligen. Detta har blivit ett viktigt verktyg för jämförelser och kunskapsöverföring mellan våra anläggningar för att använda resurserna så effektivt som möjligt. Uppföljning via dessa nyckeltal har spridit sig och används numera generellt inom tvätteribranschen.**

Utöver nyckeltalen är avfall och transporter två andra viktiga områden som vi löpande arbetar med. Vi är certifierade enligt ISO 14001, ISO 9001 och OHSAS 18001, som under 2019 ersätts av ISO 45001.

Våra nio Svanenmärkta tvätterier finns i Arlöv, Eskilstuna, Fristad, Limhamn, Ockelbo, Stockholm, Torup, Vaggeryd och Vara.



# Snåla mål

I **INDUSTRIELLA TVÄTTERIER** möjliggör mängden tvätt och tillgången till avancerade maskiner en optimering av varje tvättprogram. Det ger energibesparingar på upp till 30 procent jämfört med tvätt i egen regi. Tvättprocessen är trots detta energikrävande: vatten ska värmas upp, trummor och rör i tvättmaskiner ska rotera och tvätt ska torkas.

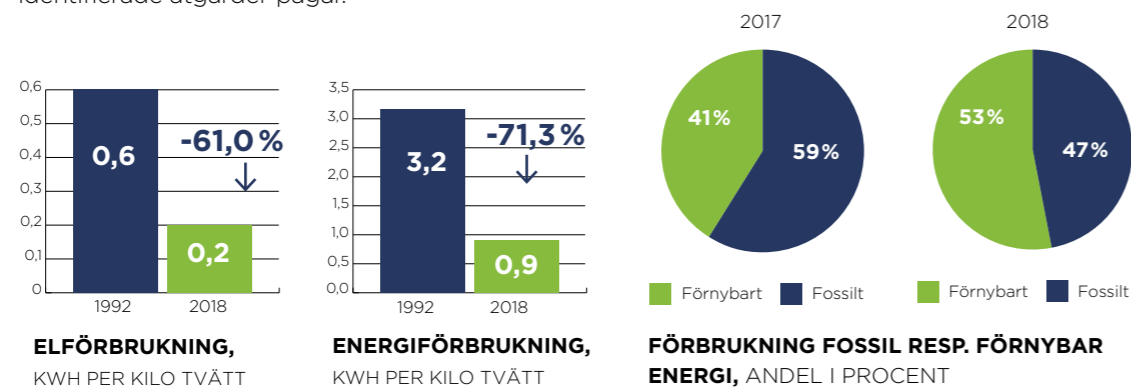
På Berendsen arbetar vi ständigt med att minska mängden energi som krävs för varje kilo tvättgods. Sedan vi började våra mätningar 1992 har vår elförbrukning minskat från 0,6 till 0,2 kWh/kg tvättgods 2018 och förbrukningen av olja/gas/gasol har minskat från 3,2 kWh/kg 1992 till 0,9 kWh/kg 2018. Målet är att fortsätta minska med sex procent per kilo tvättgods till 2020 jämfört med 2017.

Utsläppen från olje- och gasanvändningen minskade något under 2018 jämfört med 2017, och genererade utsläpp av växthusgaser om drygt 12 000 ton CO<sub>2</sub>e. Under 2018 färdigställdes även resultatet från energikartläggningen, utförd för Berendsens samtliga tvätterier, och arbetet med att implementera identifierade åtgärder pågår.

Vi arbetar inte bara med att minska vår energi-användning utan även med att ersätta fossila bränslen med förnybara. Vår anläggning i Eskilstuna använder sedan 2016 bioolja, som är en restprodukt från framställning av vegetabiliska oljor till bland annat livsmedel.

Det har även skett en övergång från naturgas till biogas på flertalet anläggningar. Det svenska naturgasnätet sträcker sig från Trelleborg i söder, längs västkusten upp till Stenungsund med en avstickare till Hyltebruk och når våra anläggningar i Limhamn, Arlov, Helsingborg, Torup och Angered. I juli 2017 bytte samtliga av dessa anläggningar från naturgas till biogas som levereras i samma nät. Övergången till biogas under 2017 har inneburit en ökning av andelen förnybar energi som uppgick till 53 procent under 2018.

Fjärrvärmes vi använder produceras främst av restprodukter såsom spillvärme och restgaser från industrier, spill från skogsindustrin och hushållsavfall. Vi köper endast fossilfri el från vattenkraft.



Fossil energi innefattar olja, naturgas och gasol. Förnybar energi innefattar bioolja, biogas, fjärrvärme och el.

Läs mer på sid 66-67:

Figur 6. Förbrukning av olja och gas  
Figur 7. Utsläpp av växthusgaser  
Figur 8. Energianvändning

## Minskad förbrukning med fler slutna cirklar

På vår mattanläggning i Veddesta har vi drivit ett energi- och vattenåtervinningsprojekt i fyra steg:



1.

» Förbättrad värmeväxling från avloppsvattnet till inkommande färskvatten genom installation av en ny typ av värmeväxlare.



2.

» Värmeväxling av frånluften från torktumlarna för att värma tvättvattnet.



3.

» Uppvärmning av tvättvattnet med fjärrvärme när värmeåtervinningen inte räcker till, för att minska användningen av gasol.



4.

» Ökad vattenåtervinning genom återanvändning av renat vatten från vårt interna reningsverk. Detta sparar både vatten och energi då vi slipper tillföra så mycket kallvatten i vår process.

Steg ett startades i slutet på 2017, steg fyra verkställdes i slutet av februari 2019. Tomas Wetterholm, miljö- och kvalitetsutvecklare på Berendsen berättar:

”Vi har minskat energianvändningen per kilo tvätt med 22 procent under 2018 jämfört med föregående år. Efter en intrimningsperiod räknar vi med att kunna återanvända en fjärdedel av avloppsvattnet.”



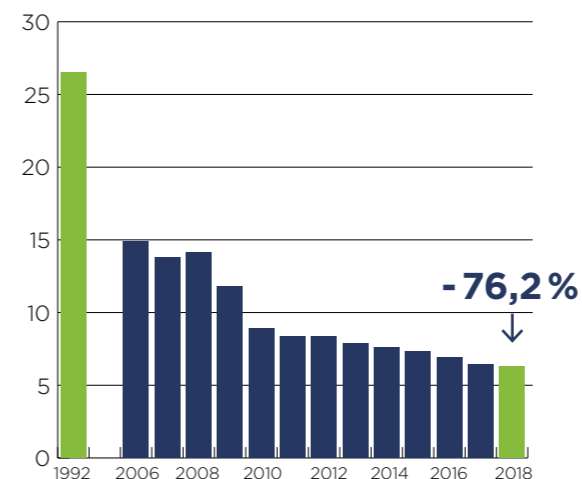
# Värnar om vårt vatten

Under 2018 användes 500 000 m<sup>3</sup> vatten i Berendsens tvätterier. Det motsvarar 200 olympiska simbassänger.

**Sommaren 2018 gick till historien som en av de torraste och varmaste någonsin. Det blev med ens uppenbart att vatten i klimatförändringarnas spår redan är och kommer att bli en alltmer sårbar och begränsad resurs, även i Sverige.**

**VATTNET SOM ANVÄNDS** på våra anläggningar kommer från den kommunala vattenförsörjningen. Bara en av våra anläggningar har egen vattentäkt. För att bidra till en hållbar vattenanvändning arbetar vi på Berendsen dels med att optimera vattenanvändningen och dels med att rena det vatten vi använder. På våra tvätterier används utrustning som till exempel möjliggör återanvändning av vatten från en tvätt till att blötlägga nästa.

Under 2018 användes drygt 500 000 m<sup>3</sup> vatten i Berendsens tvätterier. För att följa upp vår vattenanvändning använder vi nyckeltalet antal liter vatten per kilo tvättat gods. Sedan mätningarna började 1992 har vattenförbrukningen minskat från 26,5 liter per kilo tvättat gods till 6,3 liter 2018. Vårt mål är fortsatt att minska vattenförbrukningen per kilo tvättgod med sex procent till 2020 jämfört med 2017.



**VATTENFÖRBRUKNING,**  
LITER PER KILO TVÄTTAT GODS

## Fler reningsverk

Avloppsvattnets innehåll varierar mellan våra olika tvätterier och vi tar löpande vattenprover. På vård-, hotell- och restaurang- samt renrumsanläggningarna kan avloppsvattnet skickas direkt till de kommunala reningsverken. Avloppsvattnet från tvätt av mattor och arbetskläder innehåller däremot ofta föroreningar såsom tungmetaller och kolväten från den miljö där de har använts. **Därför har alla Berendsens mattvätterier och sex av tvätterierna som hanterar arbetskläder egna vattenreningsverk, för att rena vattnet innan det släpps vidare till det kommunala avloppet.** De två senaste reningsverken togs i bruk under 2018 på tvätterierna i Helsingborg och Umeå.

Under 2019 planeras nya reningsverk på ytterligare tre anläggningar. Ambitionen är att successivt bygga reningsverk även för övriga anläggningar för arbetskläder.

Läs mer på sid 67-68:

Figur 9. Avloppsvattenfördelning

Figur 10. Antal anläggningar med och utan reningsverk





### Topmodern rening i Helsingborg

Under våren 2018 invigdes ett nytt kemiskt vattenreningsverk på anläggningen i Helsingborg. Reningsverket minskar utsläppen av tungmetaller till det kommunala avloppet med upp till 96 procent. Denna typ av lamellreningsverk innebär i korthet att tvättvattnet förfiltreras och surhetsregleras, varpå ett flockningsmedel som binder smuts och kemikalier tillsätts. Det slam som bildas filtreras i ett lamellfilter. Det renade vattnet separeras och går ut i avloppet. Slammet centrifugeras och lämnas till deponi medan överskottsvattnet renas ytterligare en gång.



### Vattenreningsverk fångar mikroplaster

Berendsen har medverkat i Naturvårdsverkets rapport *Microplastics from industrial laundries, A study of laundry effluents*, publicerad i januari 2019.<sup>5</sup>

Flera av våra tvätterier, med antingen kemisk eller biologisk avloppsvattenbehandling, var inblandade i studien. Resultaten visade att vattenbehandlingen minskade antalet mikropartiklar i det vatten som sedan avgick till det kommunala avloppet. Antalet fiberformade partiklar, där mikroplaster ingår, reducerades med mellan 65 och 97 procent för de olika anläggningarna.

Rapporten noterar att avloppsvattenrening i anslutning till tvätterier alltså kan vara ett effektivt sätt att fånga mikroplaster från textilier. Detta trots att behandlingsmetoderna inte har utvecklats eller optimerats för att fånga just dessa partiklar. Att vidareutveckla tekniker för att fånga mikroplaster i avloppsvatten kommer dock parallellt att kräva utveckling av metoder för att mäta förekomsten av denna svårkontrollerade typ av partiklar. Idag saknas ännu standardiserade mätmetoder och riktvärden för mikroplaster, och det har heller inte fastställts hur mycket mikroplaster som redan finns i vårt dricksvatten. Berendsen fortsätter att följa och bidra till kunskapsutvecklingen kring denna fråga.



## Stödinsats vid sommarens skogsbränder

Under den extremt varma och torra sommaren 2018 stod stora skogsarealer i Sverige i brand i flera veckor. Sambandscentralen för staben kring räddningsarbetet i skogarna kring Ljusdal låg i Färila. En utmaning för dem var att hantera de textilier som användes av insatspersonalen och man bad Berendsen i Ockelbo om hjälp.

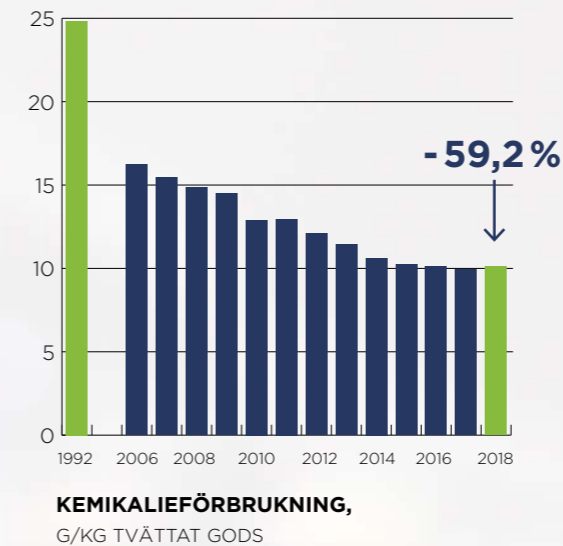
– Färila kommun, som inte hade kapacitet att tvätta alla de handdukar som användes av brandmän och andra, ringde oss och frågade om vi kunde tvätta åt dem och om vi hade möjlighet till att utöka deras tillgång till framförallt handdukar, berättar Lars Melin, produktionschef på Berendsens anläggning i Ockelbo.

**”Jag föreslog direkt att vi kunde skänka handdukar och dessutom bistå med tvätt av dem löpande under räddningsarbetet. De var väldigt tacksamma. Insatsen pågick i ett par veckor tills sambandscentralen lades ned då de värsta bränderna hade släckts. Det slutade med att vi skänkte handdukarna till Ljusdals kommun, som nödförråd”, säger Lars Melin.**



# Rätt val av kemikalier

Tvättmedel löser upp smutsen i textilierna så att den kan sköljas bort. Förutsättningarna i ett industriellt tvätteri medför lägre kemikalieanvändning per kilo tvätt än tvätt i egen regi.



Att kemikalieanvändningen är lägre i ett industriellt tvätteri, beror dels på mer avancerad teknik hos både maskiner och doseringsutrustning, och dels på personalens kunskap om att tvätta alla textilier på rätt sätt.

Vilken typ och mängd av kemikalier som krävs beror på flera faktorer, exempelvis vilken fibertyp textilierna består av, vad smutsen består av, tvätttemperatur och tvättvattnets egenskaper. Våra tvätterier har finstämda doseringssystem och vi arbetar ständigt med att optimera våra tvättprogram så att mängden kemikalier är anpassad för varje tvätt.

Sedan kemikalieanvändningen började följas upp 1992 har förbrukningen mer än halverats, från 24,8 gram per kilo tvätt till 10,1 gram 2018. Under 2018 ökade dock kemikalieanvändningen en aning jämfört med 2017. En förklaring till detta är att kvalitetsproblemet uppstod, på grund av en tidigare alltför drastisk minskning. En doseringsökning blev därför nödvändig för att säkerställa kvaliteten.

Vårt mål är fortsatt att ytterligare minska förbrukningen av tvättkemikalier med sex procent till 2020 jämfört med 2017. Alla våra tvättkemikalier uppfyller kraven för Svanenmärkt textilservice och Upphandlingsmyndighetens hållbarhetskrav (Tvätt- och textilservice). Av våra tre mest använda tvättkemikalier uppfyller två av dem kraven enligt Svanen och EU-blomman.

Enligt substitutionsprincipen ersätter vi kemikalier som kan vara skadliga för vår personal eller miljön. Vårt arbete med kemikalier sker enligt försiktighetsprincipen, vår egen svartlista, Kemikalieinspektionens PRIO-databas och ChemSecs SIN-lista.

Vi arbetar också kontinuerligt för att minimera det totala antalet kemikalier vi hanterar. Vårt mål är att minska antalet kemikalier med 15 procent under 2019 jämfört med 2018.



# Avfall

## Kretslopp förlänger livet

En stor del av det avfall som uppkommer hos Berendsen är textilier som kasseras. Vi strävar efter att återanvända textilier så långt det är möjligt, dels i egen regi och dels genom att delta i olika initiativ och projekt för cirkulära lösningar samt genom att skänka till välgörenhet.

Att förebygga uppkomst av textilavfall ingår i vår kärnverksamhet – inga textilier ska kasseras i onödan. Grunden är att välja textilier av hög kvalitet för en lång livslängd. Tack vare RFID-chip kan vi följa hur många gånger ett plagg tvättats. Vi arbetar också med olika lager för att minimera kassationerna – A-lager, för nya produkter, och B-lager, för begagnade produkter i sådant skick att de fortfarande kan användas.

Eftersom våra kunder har olika krav och önskemål kan textilier som inte längre lever upp till en kunds krav fungera väl för en annan – en matta som är för sliten för att ligga i entrén till ett tjugigt hotell kan till exempel leva vidare i en fabrik. Här har våra kunder stor möjlighet att påverka, till exempel genom att inte byta ut alla plagg vid ett kollektionsbyte eller vid en upphandling, samt genom att använda standardplagg i större omfattning och undvika applikation av logotyper. Kunderna kan även påverka genom att arbeta för att undvika att oönskade föremål hamnar i tvätten. Ett vanligt problem är till exempel kvarglömda pennor, som kan fläcka ner en hel tvätt.

### Återanvändning på modet

När textilier till slut måste kasseras är ambitionen att i första hand återanvända dem. Bäddlinne och handdukar säljs för användning som trasor och en del arbetskläder skänks till andrahandsförsäljning eller välgörande ändamål. Vidare har tester pågått tillsammans med textilinitiativet Re:textile, för att hitta möjligheter att designa om kläder som sedan kan återanvändas. En dialog för att hitta fler möjligheter för återanvändning pågår ständigt med flera andra parter.

De textilier som inte kan tas om hand lämnas till förbränning så att textiliernas energiinnehåll kan utnyttjas för att producera elektricitet och värme.

Berendsens övriga avfall sorteras och lämnas till återvinning i första hand och i andra hand till förbränning med energiutvinning. Avfallsstatistiken samlas in via våra avfallshanterare. Vi genererar även en del avfall som behöver deponeras. Till största del består det som går till deponi av det grus som följer med våra mattor in till tvätterierna och slam från våra avloppsreningsverk. Arbetet med att minska avfallet kommer att fortsätta, med ett mål om att minska mängden brännbart avfall per kilo tvättgods med fem procent under 2019 jämfört med 2018. Fokus kommer fortsatt att ligga på textilierna.

Avfallshantering (ton)	2017	2018	
Återanvändning	0	1,3	↑
Återvinning	764	742	↓
Kompostering	0	2,3	↑
Massförbränning	1,6	0,1	↓
Energiåtervinning	579	595	↑
Deponi	784	516	↓
Totalt	2 128	1 857	↓



# Textilåtervinning - en av branschens stora utmaningar

**SVERIGE, LIKSOM EUROPA** i stort, saknar idag effektiva och storskaliga system för insamling, sortering och återvinning av textilt avfall. Till skillnad från annat avfall såsom plast, papper eller metall är textilavfall mer komplext, dels med avseende på mängden olika fiberslag och sammansättningar men även ditsydda detaljer som knappar och blixtlås. För att möjliggöra storskalig återvinning av textil behövs bland annat teknologier för att hantera denna komplexitet, inklusive automatiserade sorteringsanläggningar.

Ett RE:Source-finansierat projekt för att utveckla sorterings teknologier, har drivits av Wargön Innovation, där Berendsen varit samfinansier tillsammans med Energimyndigheten, Röda Korset, KappAhl, Högskolan i Borås med flera. RE:Source är ett nationellt strategiskt innovationsprogram inom området resurs- och avfallshantering som syftar till att minimera och nyttiggöra avfall.

Berendsen deltog i projektet "Sorteringsteknologier och affärsmodeller för textilavfall", som pågick från oktober 2016 till april 2018. Projektet hade två primära fokusområden; att genomföra en affärsanalys av en storskalig nordisk sorteringsanläggning, samt att utreda och testa sorterings teknik för textila fibrer.

Detta projekt följs nu upp av projektet "Etablera utvecklingsanläggning WargoTex Development", som startade i juni 2018 och förväntas fortlöpa till 2020. Projektets mål är att etablera den första test- och demoanläggningen för branschöverskridande textil resursoptimering i Sverige. Syftet med anläggningen är att stötta och driva viktiga utvecklingsfrågor inom bland annat sorterings-, återvinnings- och återbruks teknologier, för att kunna öppna upp nya eller optimerade värdekedjor, där de textila materialen och produkterna hamnar i cirkulära hållbara ekonomiska system.



## Några definitioner

### ÅTERANVÄNDNING:

uttjänt eller begagnat material används i ett nytt sammanhang eller syfte.

### MATERIALÅTERVINNING:

uttjänt material utgör råvara till nytt material.

### ENERGIÅTERVINNING:

förbränning i värmeverk som producerar värme och el.



# Transporter

## På väg på bästa sätt

Distribution är en central komponent i vår kärnverksamhet och en stor utmaning är att minska miljö- och klimatpåverkan från våra transporter. Den energibesparing som tvätt i professionella tvätterier medför jämfört med tvätt i egen regi eller i hemmet väger upp transporter på över 80 mil enkel väg med avseende på koldioxidutsläpp<sup>6-7</sup>. Vi sköter till stor del distributionen i egen regi men köper även in tjänsten från externa åkerier. De främsta aspekterna som styr påverkan från distributionen är körsätt, körsträcka, fyllnadsgrad samt val av drivmedel.

### Körsätt

Körsättet påverkar både bränsleförbrukningen och säkerheten på vägarna. Alla chaufförer genomgår utbildning som innefattar både sparsam körning, så kallad eco driving, och säkerhet i trafiken. Detta minskar risken för olyckor och medför upp till tio procent minskad bränsleförbrukning. Även våra övriga anställda som har körkort ska genomföra en teoretisk utbildning i sparsam körning, vare sig man kör i tjänsten eller ej.

### Körsträcka och fyllnadsgrad

Distribution är en central del av vårt erbjudande. Under 2018 körde vi drygt 1,2 miljoner

mil, och därför är hög fyllnadsgrad och optimerad körsträcka av stor vikt. För att leveranserna till alla kunder ska ske i rätt tid med så kort körsträcka som möjligt ser anläggningarna löpande över sin distribution. Till sin hjälp har de ett ruttplaneringsverktyg, vilket även möjliggör anpassningar efter semester, helg-stängningar med mera, så att transporter inte råkar göras till en kund som har stängt. Att optimera, omstrukturera och bli effektivare i transporterna förbättrar arbetsmiljön för såväl kunder som chaufförer och övrig personal och minskar både kostnader och miljöbelastning.

Distributionen ser olika ut inom olika affärsområden. Mattanläggningarna har generellt sett fler kunder med korta stopp än övriga anläggningar. De har även större utmaningar när det kommer till fyllnadsgrad i bilarna eftersom en blöt matta väger väsentligt mer än en nytvättad och torr. Berendsen har jobbat med ruttoptimering sedan 2014, och för att utveckla ruttoptimeringen ytterligare för mattanläggningarna påbörjades under 2017 ett projekt med ett mer avancerat distributionsverktyg, som ger större möjligheter till strategisk optimering.

#### Läs mer på sid 68:

Figur 11. Drivmedel till våra tjänste- och kundservicebilar

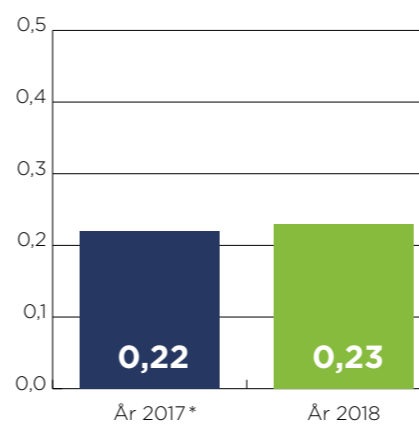
Figur 12. Drivmedel till vår distribution

## Fordon och drivmedel

I vår fordonsflotta ingår olika typer av bilar inklusive personbilar, samt lätta och tunga lastbilar. Vi byter löpande ut fordonsflottan vart tredje till femte år, och nya distributionsfordon som köps in ska som minimum uppfylla kraven för senaste Euroklass. Den diesel och bensin vi köper innehåller, som övrigt drivmedel i Sverige, en viss inblandning av förnybart drivmedel. Dieseln har miljöklass 1 och ett antal bilar kör helt förnybart med HVO100. Vi mäter och följer upp bränsleförbrukningen månadsvis.

På lätta lastbilar fungerar HVO bra som drivmedel. Förnybara drivmedel är dock inte automatiskt hållbara. PFAD, som används i tillverkning av HVO, är en restprodukt från palmoljaindustrin, som i sin tur är hett omdebatterad på grund av sin påverkan på miljö och klimat. Det finns nästan ingen PFAD-fri HVO att tillgå på den svenska marknaden i dagsläget, och andelen PFAD i HVO:n är generellt ganska hög. I våra möten med drivmedelsleverantörer är vi därför noggranna med att framföra vår efterfrågan på HVO fritt från palmolja-baserade produkter.

Under 2018 köptes våra första el- och hybridfordon in. Berendsen fick även beslut om stöd från Klimatklivet för ett antal laddningspunkter på utvalda anläggningar. Dessa kommer



## UTSLÄPP AV VÄXTHUSGASER FRÅN VÅRA DISTRIBUTIONSBIKAR, TON CO<sub>2</sub>E PER TON TVÄTTAT GODS

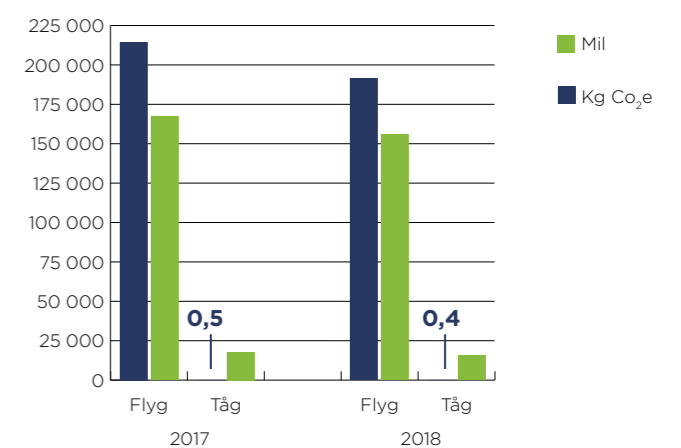
\* SIFFRAN FÖR CO<sub>2</sub>E FRÅN VÅR DISTRIBUTION 2017 ÄR REVIDERAD.

att komma på plats under 2019. Nu arbetar vi med att ta fram en långsiktig strategi för vår omställning mot en fossilfri fordonsflotta.

## Tjänsteresor

Även våra tjänsteresor utgör en betydande miljöpåverkan. Vi arbetar för att höja medvetenheten kring vårt resande, både ur ekonomiska och miljömässiga perspektiv, vilket ledde till kostnadsbesparingar på omkring tio procent under 2018 jämfört med föregående år. Utsläppen från våra flygresor minskade under 2018 och vårt mål är att fortsätta i den riktningen. Vi vill även minska våra tjänsteresor med bil, så långt det är möjligt, och arbetar därför med att kartlägga dessa utsläpp. Framöver är vår ambition att höja medvetenheten kring vårt resande och att öka andelen resor gjorda med mer hållbara färdmedel, såsom tåg. Anställda får en miljöbilspremie vid val av tjänstebilar som är miljöklassade.

Berendsen deltog under året i en förstudie till ett projekt kring hållbara företagsresor, som Länsstyrelsen Skåne leder. I förstudien gjordes en kartläggning, inom Berendsen, över bakomliggande faktorer som styr valen av transportmedel, vid arbetspendling och tjänsteresor. Uppstart av projektet planeras under 2019, där vi kommer fortsätta vårt deltagande.



## RESSTRÄCKA OCH KG CO<sub>2</sub>E, FÖRDELAT PÅ FÄRDMEDEL MED FLYG OCH TÅG FÖR VÅRA TJÄNSTERESOR





# Om hållbarhets- rapporten

**BERENDSEN TEXTIL SERVICE AB** gjorde sin första hållbarhetsrapport 2017, i ljuset av tillägget i Årsredovisningslagen (ÅRL) om icke-finansiell rapportering, samt för att spegla vår ambitionsnivå och möta marknads förväntningar. Rapporteringen sker på årlig basis, och är sammanställd enligt GRI Standards - Core. Denna rapport avser perioden 2018-01-01 t.o.m 2018-12-31.

**Har du frågor om rapporten,  
kontakta vår hållbarhetschef  
Lina K Wiles eller mejla oss på  
[se-info@elis.com](mailto:se-info@elis.com).**



# GRI Index

Nummer	Förklaring	Sida
<b>GRI 102: Generella upplysningar</b>		
<b>Organisationsprofil</b>		
102-1	Organisationens namn	8
102-2	De viktigaste varumärkena, produkterna och/eller tjänsterna	8
102-3	Lokalisering av organisationens huvudkontor	8-9
102-4	Lokalisering av verksamheten	8-9
102-5	Ägandestruktur och företagsform	8-9
102-6	Marknader som organisationen är verksam på	8-9
102-7	Organisationens storlek	9
102-8	Information om personalstyrkan	9, 37
102-9	Värdekedjan	26-29
102-10	Väsentliga förändringar i organisationen och dess värdekedja	9
102-11	Beskrivning av om och hur försiktighetsprincipen tillämpas	53
102-12	Externa initiativ	23
102-13	Medlemskap i intresse- och branschorganisationer	8
<b>Strategi</b>		
102-14	Uttalande från verkställande direktör	5, 7-9, 11
<b>Etik och integritet</b>		
102-16	Värderingar, principer och uppförandekod	9, 28, 32-33, 35
<b>Styrning</b>		
102-18	Organisationens styrningsstruktur	8
<b>Intressentinvolvering</b>		
102-40	Lista på intressenter	19
102-41	Kollektivavtal	37
102-42	Identifiering och val av intressentgrupper	18-20
102-43	Intressentdialog	19-20
102-44	Viktiga frågor för intressenter	21
<b>Rapporteringen</b>		
102-45	Affärsenheter som inkluderas i redovisningen	8-11
102-46	Identifiering av rapportinnehåll och avgränsningar	20
102-47	Lista på väsentliga områden	21
102-48	Revidering av information	59
102-49	Förändringar i rapporteringsförfarandet	20
102-50	Redovisningsperiod	61
102-51	Datum för publicering av den senaste rapporten	61
102-52	Rapporteringscykel	61
102-53	Kontaktuppgifter för frågor rörande redovisningen och dess innehåll	61

Nummer	Förklaring	Sida
102-54	Hävdande av tillämpningsnivå på rapportering enligt GRI	61
102-55	GRI index	62-64
102-56	Extern granskning	69
<b>Ekonomi</b>		
<b>Anti-korruption</b>		
<b>GRI 103: Styrning</b>		
103-1	Avgränsningar för väsentliga frågor inom organisationen	32
103-2	Styrning	23, 32-33
103-3	Utvärdering av styrningen	23, 32-33
<b>GRI 205: Anti-korruption</b>		
205-2	Kommunikation och utbildning gällande anti-korruption	32-33
205-3	Bekräftade incidenter av korruption och vidtagna åtgärder	33
<b>Miljö</b>		
<b>Energi</b>		
<b>GRI 103: Styrning</b>		
103-1	Avgränsningar för väsentliga frågor inom organisationen	18, 44, 46
103-2	Hållbarhetsstyrningen och dess komponenter	28, 34, 44-47
103-3	Utvärdering av hållbarhetsstyrningen	28, 45-46
<b>GRI 302: Energi</b>		
302-1	Energianvändning inom organisationen	46, 67
302-3	Energiintensitet	46
<b>Utsläpp till luft</b>		
<b>GRI 103: Styrning</b>		
103-1	Avgränsningar för väsentliga frågor inom organisationen	20, 58-59
103-2	Hållbarhetsstyrningen och dess komponenter	44-46, 58-59
103-3	Utvärdering av hållbarhetsstyrningen	44, 47, 58-59
<b>GRI 305: Utsläpp till luft</b>		
305-1	Växthusgasutsläpp Scope 1	46
<b>Utsläpp till avlopp och avfall</b>		
<b>GRI 103: Styrning</b>		
103-1	Avgränsningar för väsentliga frågor inom organisationen	45, 49, 55
103-2	Hållbarhetsstyrningen och dess komponenter	28, 45, 49, 55-56
103-3	Utvärdering av hållbarhetsstyrningen	44-45, 47, 58-59



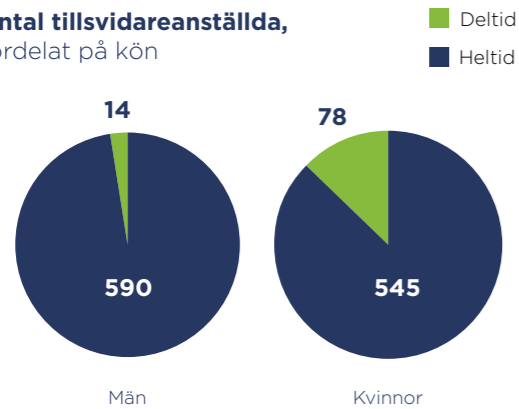
Nummer	Förklaring	Sida
<b>GRI 306: Utsläpp till avlopp och avfall</b>		
306-1	Volym genererat avloppsvatten	49, 67-68
306-2	Avfall fördelat på avfallslag och hantering	55
<b>Kemikalier</b>		
<b>GRI 103: Styrning</b>		
103-1	Väsentlighet och avgränsning	45, 53
103-2	Styrning	53
103-3	Utvärdering av styrningen	53
<b>Kemikalier</b>		
	Kemikalieanvändning	53
<b>Miljöbedömning av leverantörer</b>		
<b>GRI 103: Styrning</b>		
103-1	Avgränsningar för väsentliga frågor inom organisationen	28, 32
103-2	Hållbarhetsstyrningen och dess komponenter	28, 32
103-3	Utvärdering av hållbarhetsstyrningen	28, 32-33
<b>GRI 308: Miljöbedömning av leverantörer</b>		
308-1	Nya leverantörer som granskats enligt miljökriterier	32-33
<b>Sociala frågor</b>		
<b>Arbetsmiljö</b>		
<b>GRI 103: styrning</b>		
103-1	Avgränsningar för väsentliga frågor inom organisationen	36, 38
103-2	Hållbarhetsstyrningen och dess komponenter	36-38
103-3	Utvärdering av hållbarhetsstyrningen	37-38
<b>GRI 403: Arbetsmiljö</b>		
403-9	Medarbetarnas hälsa och säkerhet	40
<b>Mångfald och lika möjligheter</b>		
<b>GRI 103: Styrning</b>		
103-1	Avgränsningar för väsentliga frågor inom organisationen	37
103-2	Hållbarhetsstyrningen och dess komponenter	37
103-3	Utvärdering av hållbarhetsstyrningen	16-19
<b>GRI 405: Mångfald och lika möjligheter</b>		
405-1	Mångfald bland ledning och medarbetare	37, 66
<b>Bedömning av mänskliga rättigheter</b>		
<b>GRI 103: Styrning</b>		
103-1	Avgränsningar för väsentliga frågor inom organisationen	32-33
103-2	Hållbarhetsstyrningen och dess komponenter	23, 32
103-3	Utvärdering av hållbarhetsstyrningen	28, 32-33
<b>GRI 412: Bedömning av mänskliga rättigheter</b>		
412-1	Aktiviteter som utretts med avseende på mänskliga rättigheter	33

# Fördjupande fakta

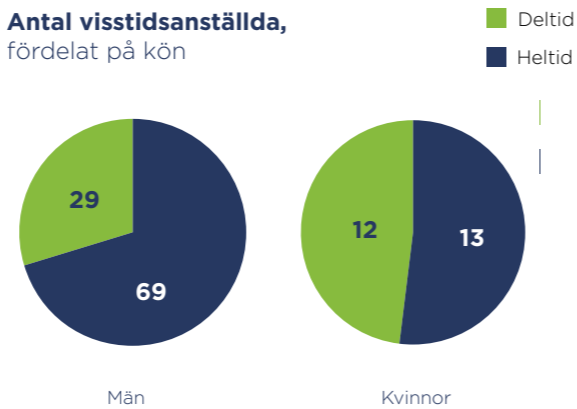
om vårt hållbarhetsarbete



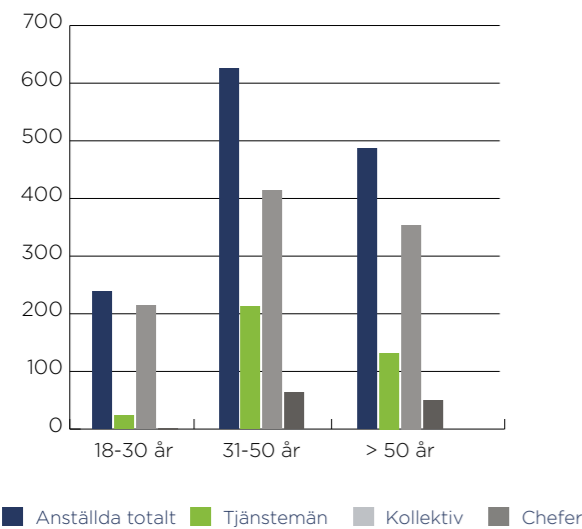
**1. Antal tillsvidareanställda, fördelat på kön**



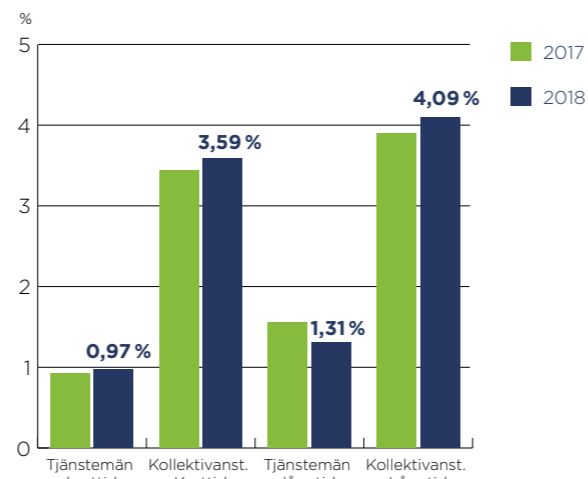
**2. Antal visstidsanställda, fördelat på kön**



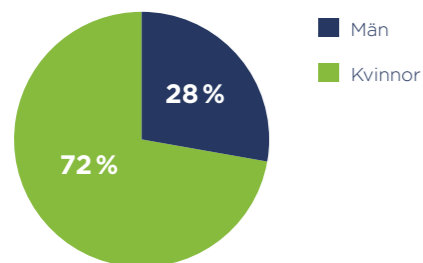
**3. Antal anställda, per ålderskategori**



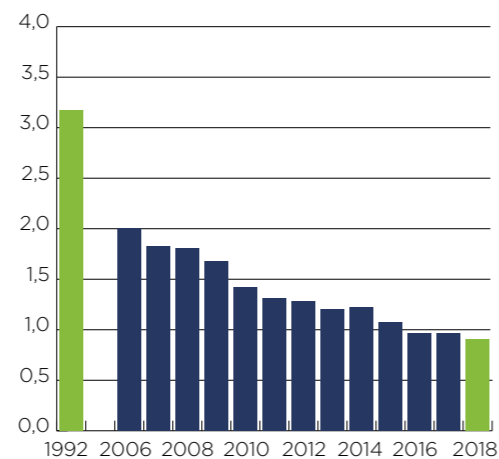
**4. Sjukfrånvaro, i procent**



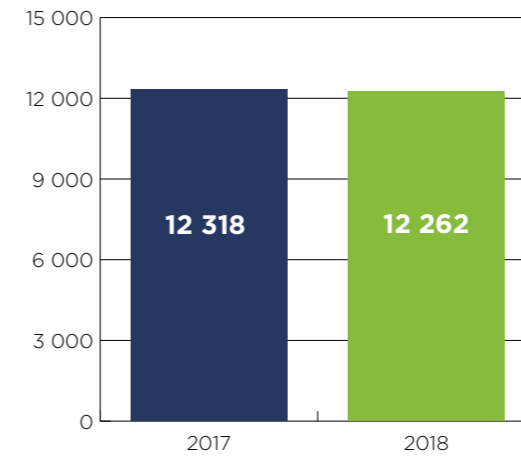
**5. Andel föräldraledighet, fördelat på kön**



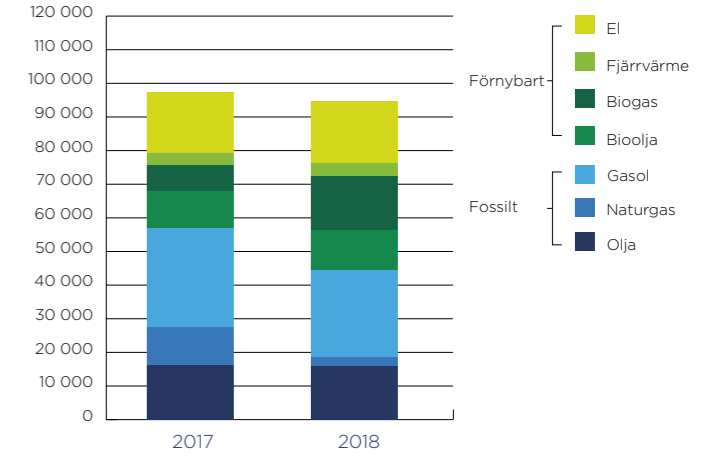
**6. Förbrukning av olja och gas i vår produktion, i kWh/kg tvättat gods**



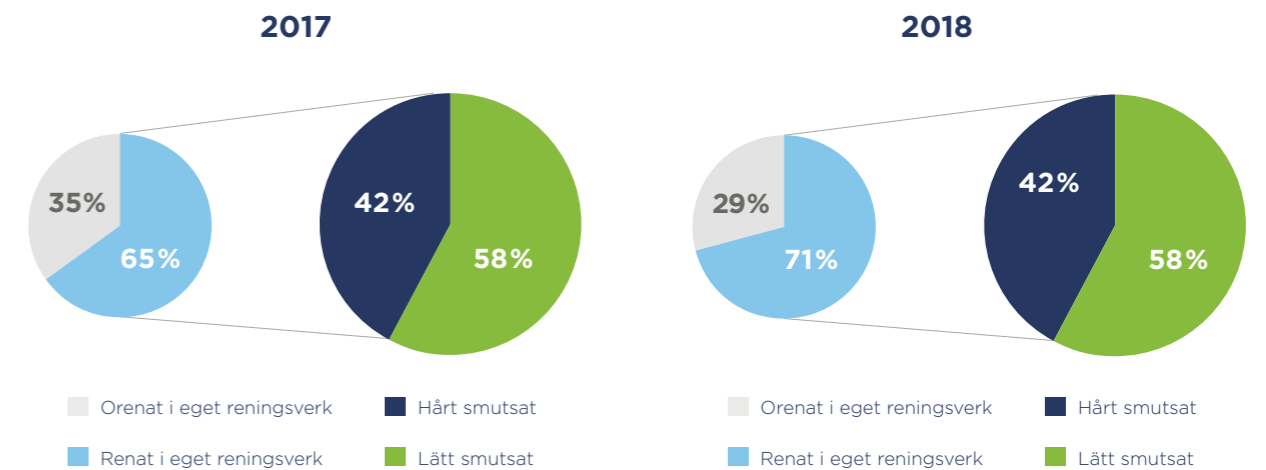
**7. Utsläpp av växthusgaser orsakade av vår förbrukning av olja och gas, i ton CO<sub>2</sub>e**



**8. Energianvändning, fördelat per energislag, i MWh**



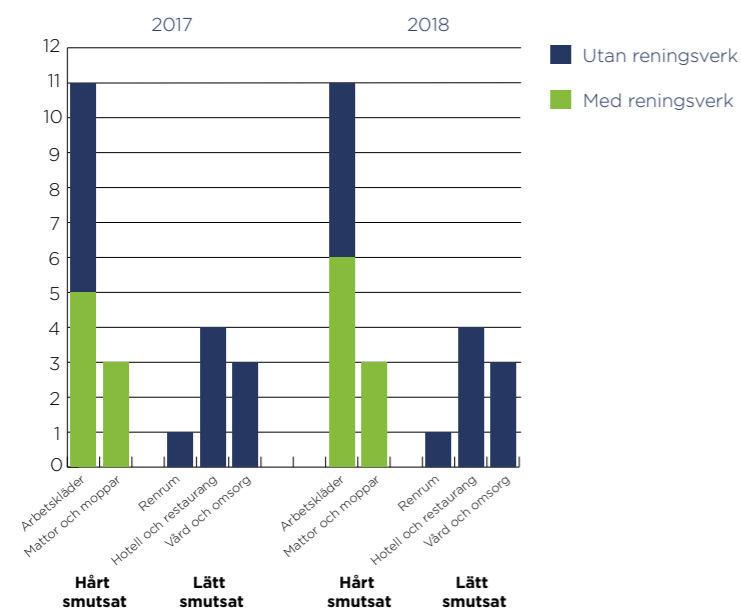
**9. Andel hårt respektive lätt smutsat avloppsvatten, samt andelen hårt smutsat avloppsvatten som renas i våra egna reningsverk**



Andel lätt respektive hårt smutsat avloppsvatten samt andel av hårt smutsat vatten som renas i anläggningens egna reningsverk innan det släpps vidare till de kommunala reningsverken. Med lätt smutsat avses avloppsvatten från de tvätterier som hanterar relativt rena textilier inom områdena vård, hotell och restaurang samt renrum. Med hårt smutsat avses avloppsvattnet från de tvätterier som hanterar mattor och arbetskläder och därav ofta innehåller höga halter av föroreningar som metaller och kolväten.



## 10. Antal anläggningar med och utan reningsverk



## Revisorns yttrande avseende den lagstadgade hållbarhetsrapporten

Till bolagsstämman i Berendsen Textil Service AB, org.nr 556022-4171

### Uppdrag och ansvarsfördelning

Det är styrelsen som har ansvaret för hållbarhetsrapporten för år 2018 och för att den är upprättad i enlighet med årsredovisningslagen.

### Granskningens inriktning och omfattning

Vår granskning har skett enligt FARs rekommendation RevR 12 Revisorns yttrande om den lagstadgade hållbarhetsrapporten. Detta innebär att vår granskning av hållbarhetsrapporten har en annan inriktning och en väsentligt mindre omfattning jämfört med den inriktning och omfattning som en revision enligt International Standards on Auditing och god revisionssed i Sverige har. Vi anser att denna granskning ger oss tillräcklig grund för vårt uttalande.

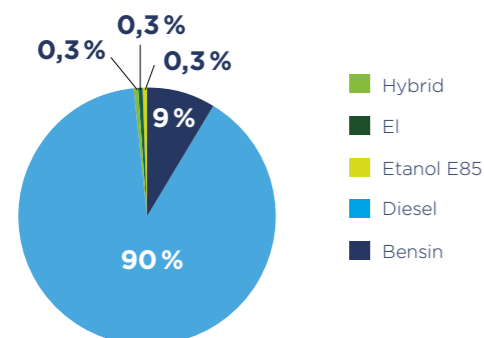
### Uttalande

En hållbarhetsrapport har upprättats.

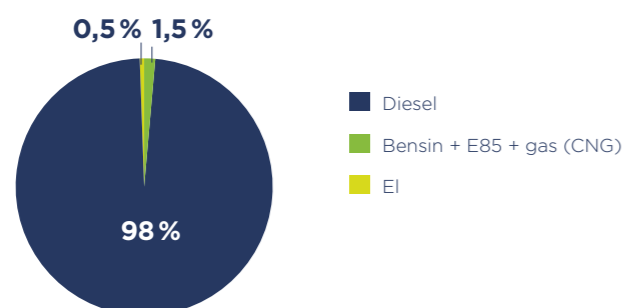
Malmö den 29 april 2019

Christer Olausson  
PricewaterhouseCoopers AB

## 11. Drivmedel till våra tjänste- och kundservicebilar



## 12. Drivmedel till vår distribution, fördelning i procent










**BERENDSEN**

PART OF 

”Vi gör sedan länge otroligt många bra saker inom hållbarhet, men som inte alltid har fått full utväxling affärsmässigt. Alla de initiativen vill jag nu ta till vara på och knyta samman.”

Lina K Wiles,  
hållbarhetschef Berendsen

”Med ett tydligare kretsloppstänkande kan vi driva utvecklingen mot klimatneutralitet. Genom att exempelvis öka livslängden för textilier minskar både kostnaderna och textiliernas totala miljöpåverkan.”

Johanna Persson,  
vd Berendsen

**Berendsen Textil Service AB**  
Telefon 020-74 01 01  
se-info@elis.com  
www.berendsen.se

**Har du en hållbarhetsidé eller ett samarbete som du vill diskutera med oss?  
Hör gärna av dig!**